

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura NIK w Łodzi

LLO.410.001.02.2023

Pan
Tobiasz Bocheński
Wojewoda Łódzki
Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi
ul. Piotrkowska 104, 90-926 Łódź

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/10 – województwo łódzkie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi, ul. Piotrkowska 104, 90-926 Łódź, zwany dalej także „ŁUW”
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tobiasz Adam Bocheński, Wojewoda Łódzki, od dnia 25 listopada 2019 r. do chwili obecnej.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler/Kontrolerzy	Maciej Kończalik, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/38/2023 z 24 stycznia 2023 r. Sylwia Piechota, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/2/2023 z 2 stycznia 2023 r. Zuzanna Sieradzka, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/5/2023 z 3 stycznia 2023 r.

(akta kontroli str.1-6)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	<p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2022, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 85/10 – województwo łódzkie oraz ocena wykonania planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa.</p> <p>Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– działania związane z egzekucją dochodów budżetowych,– realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań,– nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ust.1 i 2 ustawy o finansach publicznych² (dalej: uofp), w tym:<ul style="list-style-type: none">a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 85/10 <p>Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania planu finansowego na 2022 r. Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none">– działania związane z windykacją należności,– realizacja wydatków budżetu państwa,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości sporządzania sprawozdań.
Zakres kontroli	<p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">– szczegółowej kontrola windykacji zaległości,

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

- analizy stanu należności pozostałych do zapłaty,
- analizy realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontroli prawidłowości zmian budżetu dokonywanych w części 85/10 w trakcie roku budżetowego,
- kontroli prawidłowości zmian wynikających z podziału rezerw celowych,
- kontroli prawidłowości dokonanych blokad,
- kontroli przestrzegania ustalonych dla części 85/10 limitów wydatków, w tym limitów środków na wynagrodzenia,
- kontroli wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowej analizy wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- analizy prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań,
- analizy stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 85/10.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności.*

Do oceny wykonania budżetu państwa w części 85/10 wykorzystano również wyniki kontroli wykonania planu finansowego na 2022 r. przez Wojewódzką Sanitarną Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Łodzi (dalej „WSSE w Łodzi”) i wykorzystania dotacji przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opocznie.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia w formie opisowej wykonanie budżetu państwa w 2022 r. w części 85/10 – województwo łódzkie.

Kontrola 18,8% zaległości ŁUW, jako dysponenta III stopnia, z tytułu dochodów budżetowych wykazała, że działania w celu windykacji należności podejmowane były co do zasady w sposób właściwy, zapewniający ich ściągłość. Nieprawidłowości dotyczyły niedochodzenia jednej zaległości rozłożonej na raty.

Kontrola 26,6% wydatków budżetu państwa i 84,9% wydatków budżetu środków europejskich wykazała, że co do zasady zostały zrealizowane w sposób celowy i gospodarny oraz zgodnie z zasadami gospodarowania środkami publicznymi. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły nierzetelnego zatwierdzania ostatecznego rozliczenia dwóch badanych dotacji oraz nieprzeprowadzenia w 2022 r. analiz związanych z wykorzystaniem energii elektrycznej, których realizacja i wdrożenie umożliwiałyby w ciągu roku uzyskanie oszczędności.

Stwierdzono także przypadki wnioskowania przez Wojewodę Łódzkiego o środki z rezerwy ogólnej budżetu państwa na zadania niewymagające nagłego wsparcia, niewywołane zdarzeniami losowymi, w tym w dwóch przypadkach na bezpośredni wniosek przedstawicieli KPRM⁴, a w pozostałych, na wnioski jednostek samorządu terytorialnego (dalej „JST”).

Sprawozdania jednostkowe ŁUW jako dysponenta III stopnia – sporządzane były na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej. Stwierdzona w toku kontroli nieprawidłowość, dotycząca wykazywania przedawnionych należności, z uwagi na

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

skalę nie miała wpływu na powyższą ocenę. Roczne/łączne sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych zostały sporządzone terminowo, na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła wykazywania w sprawozdaniu jednostkowym Rb-N dysponenta części środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 pomimo, że Wojewoda nie był właściwym do rozporządzania ww. środkami. Wdrożony system kontroli nie zapewniał w pełni w sposób racjonalny prawidłowości sporządzanych sprawozdań.

Pozostałe nieprawidłowości dotyczące niepoinformowania Prezesa Rady Ministrów w wymaganym terminie o braku zasadności złożenia wniosku o dofinansowanie zadania z rezerwy ogólnej budżetu państwa oraz nieterminowego przekazywania dokumentacji do komórki finansowo-księgowej, z uwagi na skalę, nie miały wpływu na powyższą ocenę.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

1. Dochody budżetowe – windykacja należności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

Dochody zrealizowane w części 85/10 w 2022 r. w kwocie 177.640,4 tys. zł stanowiły 118,4% dochodów planowanych (150.052 tys. zł) i 99% dochodów uzyskanych w roku 2021 (179.500,6 tys. zł). Największe dochody uzyskano w związku z realizacją zadań z zakresu gospodarki mieszkaniowej (65.083,8 tys. zł), głównie z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa, a także zadań z zakresu rolnictwa i łowiectwa (50.809,1 tys. zł), w tym głównie z opłat za czynności weterynaryjne osiągniętych przez powiatowe inspektoraty weterynarii województwa łódzkiego.

Na wyższe w porównaniu do planowanego wykonanie dochodów decydujący wpływ miały: wyższe o 14.177,8 tys. zł (tj. o 28,2%) dochody przekazane przez powiaty z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa⁶ oraz wyższe o 5.326,1 tys. zł (tj. o 96,8%) wpływy z opłat paszportowych, a także wyższe o 2.701,8 tys. zł (tj. o 11%) wpływy z tytułu zwrotów od dłużników alimentacyjnych należności w wysokości zaliczek alimentacyjnych wypłaconych osobie uprawnionej oraz wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobom uprawnionym, wyegzekwowanych przez komorników sądowych i przekazanych organowi właściwemu wierzyciela, uzyskanych przez gminy. Na koniec 2022 roku wpływy z tytułu zwrotów wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosiły 27.350,7 tys. zł i były wyższe od uzyskanych w 2021 r. (26.143,4 tys. zł) o 1.207,3 tys. zł (o 4,6%). Dochody nieplanowane (8.076,7 tys. zł) dotyczyły głównie zwrotów nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych dotyczących lat ubiegłych, które finansowane były z dotacji celowej przekazanej JST, a także wyegzekwowanych środków z tytułu nałożonych kar umownych w ramach umów o udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej (957,3 tys. zł).

Dochody niższe od planowanych dotyczyły głównie dochodów uzyskanych przez powiatowe inspektoraty weterynarii (niższe wykonanie o kwotę 3.220,2 tys. zł, tj. o 6,1%, przy planie wynoszącym 52.576 tys. zł i wykonaniu – 49.355,8 tys. zł), w tym głównie z tytułu opłat za czynności weterynaryjne wykonywane przez

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dochody uzyskane przez powiaty z tytułu sprzedaży, opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania wieczystego, czynszu dzierżawnego i najmu oraz przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności dotyczące nieruchomości Skarbu Państwa.

państwową służbę weterynaryjną oraz lekarzy wyznaczonych przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii, tj.: kontrole zwierząt przeznaczonych do handlu, dopuszczanie do obrotu środków spożywczych, nadzór nad przetwórstwem, odprawy transportowe, wystawianie świadectw zdrowia.

(akta kontroli str. 2823-2923, 2950-3326, 3360-3506, 3708-3726, 4963-4976)

Dochody zrealizowane przez ŁUW-dysponenta III stopnia wynosiły 17.705 tys. zł i stanowiły 155,4% kwoty planowanej (11.392 tys. zł) oraz 115,1% kwoty wykonanej w roku 2021 (15.386,5 tys. zł). Zwiększenie dochodów w stosunku do roku poprzedniego wynikało w głównej mierze z większych wpływów z opłat paszportowych (o 4.791,2 tys. zł).

(akta kontroli str. 2356-2402, 3732-3735, 3884-3918)

Na koniec 2022 r. w części 85/10 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 1.046.360,2 tys. zł, w tym zaległości netto w wysokości 992.362,1 tys. zł (94,8%). Zaległości dotyczyły głównie niewyegzekwowanych od dłużników alimentacyjnych zwrotów świadczeń alimentacyjnych oraz świadczeń wypłacanych z funduszu alimentacyjnego (820.650,5 tys. zł, tj. 82,7 % zaległości ogółem). W porównaniu do 2021 r. należności pozostałe do zapłaty były wyższe o 67.475,7 tys. zł, tj. o 6,9%, a zaległości o kwotę 59.942 tys. zł, tj. o 6,4%. Wzrost zaległości dotyczył głównie nieuiszczonych wpłat od dłużników z tytułu wypłacanych zaliczek alimentacyjnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego i naliczonych odsetek od zaległości (o 58.418,1 tys. zł) w związku z bezskutecznością prowadzonych postępowań egzekucyjnych oraz nieuiszczonych opłat dotyczących gospodarowania mieniem Skarbu Państwa (o 2.159,7 tys. zł), tj. opłat z tytułu trwałego zarządu, użytkowania, służebności i użytkowania wieczystego nieruchomości, wpływów z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, a także wpływów z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Najistotniejsze zmiany stanu zaległości w jednostkach podległych w 2022 r. w porównaniu do roku 2021 dotyczyły WSSE w Łodzi i powiatowych stacji (spadek o 1.001,8 tys. zł, tj. o 7,4%) i wynikały z dokonanych umorzeń kar za wprowadzanie do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych w związku z brakiem możliwości skutecznej egzekucji oraz uchyceniem kar pieniężnych nałożonych w związku z wprowadzonymi obostrzeniami dotyczącymi COVID-19.

(akta kontroli str. 2823-2923, 3360-3535, 3722-3731, 4963-4976)

Wojewoda w oparciu o informacje zawarte w kwartalnych sprawozdaniach rzeczowych w Centralnej Aplikacji Statystycznej monitorował realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w zakresie podejmowanych przez JST działań dotyczących m.in. przeprowadzania wywiadów alimentacyjnych, rodzinnych wywiadów środowiskowych, odbierania od dłużników oświadczeń majątkowych i przekazywania w tym zakresie komornikom sądowym informacji mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, składania wniosków o ściganie za przestępstwa określone w art. 209 Kodeksu karnego, przekazywania do Biura Informacji Gospodarczej informacji o zobowiązaniach, zamieszczania w Krajowym Rejestrze Zadłużonych informacji w zakresie zobowiązań dotyczących należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego. Informacje te wykorzystywane były w procesie typowania jednostek do kontroli na kolejny rok. W 2022 r. służby Wojewody przeprowadziły w ośrodkach pomocy społecznej łącznie pięć kontroli realizacji świadczeń z funduszu alimentacyjnego. W dwóch przypadkach negatywnie oceniono prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych i wydano zalecenia w tym zakresie. W jednym przypadku jednostka poinformowała o wykonaniu zaleceń pokontrolnych, w drugim – wystąpienie zostało przekazane jednostce w 2023 r. W trakcie kontroli, a także przy weryfikacji sprawozdań przekazywano pracownikom kontrolowanych jednostek wskazówki dotyczące m.in.

wymaganych działań i zmian przepisów. W 2022 r. odnotowano wzrost liczby podejmowanych działań prowadzących do wzrostu ściągальności należności, tj.: w zakresie przeprowadzanych wywiadów i odbierania od dłużników oświadczeń majątkowych, przekazywania pozyskanych informacji i danych komornikowi sądowemu, wszczęcia postępowań o uznanie dłużników alimentacyjnych za uchylających się od zobowiązań alimentacyjnych i wydania decyzji w tym zakresie. W 2022 r. nie przeprowadzano kontroli finansowej windykacji należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego z uwagi na braki kadrowe.

(akta kontroli str. 6023-6070)

W ŁUW stan należności pozostałych do zapłaty na koniec 2022 r. wyniósł 16.230,9 tys. zł, w tym zaległości netto 13.871,9 tys. zł (tj. 85,5%). W porównaniu do roku poprzedniego należności te były niższe o 133,6 tys. zł, tj. o 0,8%, a zaległości netto o 154,3 tys. zł, tj. o 1,1%, co spowodowane było m.in. uregulowaniem zaległych kar nałożonych przez organy nadzoru budowlanego.

Należności przedawnione w latach poprzednich i odpisane z ksiąg rachunkowych w 2022 r. wynosiły 317 tys. zł i dotyczyły głównie nicuiszczonych kar nałożonych przez organ nadzoru budowlanego oraz kar z tytułu prowadzenia bez zezwolenia placówki zapewniającej opiekę. Ich analiza wykazała, że podejmując decyzję o spisaniu należności w oparciu o przepisy art. 35 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷, każdorazowo ustalano stan faktyczny i wyjaśniono okoliczności sprawy.

(akta kontroli str. 2356-2402, 3736-3757, 3884-3918, 5470-5510)

W ŁUW opracowano procedury w zakresie ewidencji, ustalania oraz dochodzenia należności⁸ określające rolę poszczególnych komórek organizacyjnych, terminy przekazywania dokumentów i informacji między komórkami oraz do sądów i komorników. Analiza stosowania w ŁUW ww. procedur, przeprowadzona na próbie pięciu zaległości (313,3 tys. zł) wykazała w jednym przypadku nieprawidłowość w zakresie terminowości przekazania do komórki finansowo-księgowej dokumentów ustalających należności, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 5511-5770, 5943-5965)

Analizę w zakresie prawidłowości prowadzenia przez ŁUW windykacji oraz ściągальności należności przeprowadzono łącznie na próbie 10 zaległości⁹ na kwotę 2.602,5 tys. zł (18,8%). W wyniku analizy stwierdzono, iż w ŁUW co do zasady podejmowano stosowne działania celem wyegzekwowania zaległości, a efekty tych działań podlegały bieżącemu monitorowaniu. Nie podejmowano działań egzekucyjnych w odniesieniu do jednej rozłożonej na raty należności z tytułu kary za nielegalne użytkowanie i rozbudowę budynku gastronomiczno-usługowego, nałożonej przez organ nadzoru budowlanego, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*. Jednocześnie ustalono, że nie dokonano odpisu należności przedawnionej w 2012 r. przejętej po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa, co miało wpływ na roczną sprawozdawczość budżetową. Nieprawidłowość ta opisana została szczegółowo w wystąpieniu w punkcie poświęconym sprawozdawczości.

(akta kontroli str. 5511-5642)

Dysponent części monitorował proces windykacji należności jednostek podległych w okresach kwartalnych, w oparciu o dane wykazywane w sprawozdaniach. Dysponenci podlegli mieli obowiązek opisywania przyczyn powstałych należności

⁷ Dz.U. z 2021 poz. 217, ze zm., dalej: ustawa o rachunkowości.

⁸ Zarządzenie nr 12/2019 Dyrektora Generalnego Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi z dnia 8 lipca 2019 r. w sprawie wprowadzenia procedur związanych z ewidencją, ustaleniem oraz dochodzeniem należności, realizowanych przez Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi - dysponenta III stopnia, zmienione zarządzeniem nr 27/2022 z dnia 30 grudnia 2022 r., dalej: procedury ewidencji, ustalania i dochodzenia należności ŁUW.

⁹ Pięć zaległości na łączną kwotę 313,3 tys. zł analizowano w zakresie windykacji oraz pięć zaległości na łączną kwotę 2.289,2 tys. zł analizowano w zakresie ściągальności.

oraz podejmowanych działań windykacyjnych i egzekucyjnych w odniesieniu do zaległości ujętych w kwartalnych informacjach opisowych z wykonania budżetu w układzie tradycyjnym. Przy ocenach za I półrocze i III kwartał 2022 r. zostały wydane polecenia Wojewody Łódzkiego obligujące jednostki podległe oraz JST do dokonywania szczegółowego monitoringu poziomu windykowanych należności poprzez systematyczne kierowanie tytułów wykonawczych, prowadzenie korespondencji z organami egzekucyjnymi oraz podejmowanie wszystkich czynności przewidzianych prawem zmierzających lub mogących się przyczynić do wyegzekwowania dochodzonych należności.

Działania nadzorcze nad realizacją dochodów budżetowych prowadzone były także wobec JST w ramach analizy kwartalnych informacji dotyczących prawidłowości wykorzystania dotacji udzielonych z budżetu państwa, jak również pobierania dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, w których jednostki przedstawiają poziom należności z dochodów realizowanych z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami oraz podejmowane przez nie działania windykacyjne. W wyniku przeprowadzonej analizy wydawane były polecenia Wojewody Łódzkiego przy ocenie wykonania budżetu za rok 2021 i I półrocze 2022 r. i kierowane pisma o prowadzenie działań mających na celu prawidłową realizację budżetu, w szczególności w zakresie zintensyfikowania prowadzonego stałego monitoringu w obszarach, gdzie utrzymuje się wysoki poziom zaległości oraz podejmowania na bieżąco wszystkich czynności przewidzianych prawem zmierzających lub mogących się przyczynić do wyegzekwowania dochodzonych należności z tytułu dochodów realizowanych z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami.

W roku 2022 przeprowadzono dwie kontrole finansowe w jednostkach podległych Województwu, których przedmiotem było m.in. przestrzeganie w toku wykonywania budżetu w 2021 r. realizacji ogółu działań kontroli zarządczej podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań, w tym w zakresie realizacji dochodów budżetowych i prawidłowości podejmowanych działań windykacyjnych w dochodzeniu należności budżetowych oraz terminowości przekazywania przez państwową jednostkę budżetową dochodów budżetu państwa na odpowiedni rachunek dochodów centralnego rachunku bieżącego budżetu państwa. Kontrole przeprowadzono w: Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Łodzi¹⁰ (ocena pozytywna) i Wojewódzkim Inspektoracie Transportu Drogowego w Łodzi¹¹ (ocena pozytywna z nieprawidłowościami). Jednostki kontrolowane powiadomiły zarządzającego kontrolę o sposobie wykonania zaleceń oraz podjętych działaniach mających na celu zapobieżenie nieprawidłowościom i uchybieniom.

Ilość kontroli finansowych przeprowadzonych w 2022 r. uzależniona była od zasobów kadrowych w Oddziale Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu, który, jak wyjaśniła Dyrektorka Wydziału, od dłuższego czasu boryka się z poważnymi niedoborami kadrowymi. Pomimo wielokrotnie ogłaszanych naborów zewnętrznych nie udało się pozyskać wykwalifikowanych pracowników. Jako przyczynę braku ofert wskazała zbyt niski pułap oferowanego wynagrodzenia za pracę.

(akta kontroli str. 2811-2822)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W ŁUW nie dochodzono zapłaty zaległości z tytułu nieuregulowanych rat nałożonej przez organ nadzoru budowlanego kary za nielegalne użytkowanie

¹⁰ Dalej: WIW w Łodzi.

¹¹ Dalej: WITD w Łodzi.

rozbudowy budynku gastronomiczno-usługowego. Na dzień 31 grudnia 2022 r. zaległość wynosiła łącznie 104,6 tys. zł¹².

Postanowieniem nr 50/2019 z dnia 8 lipca 2019 r. organ nadzoru budowlanego nałożył na zobowiązanych karę w wysokości 150 tys. zł z tytułu nielegalnego użytkowania rozbudowy budynku gastronomiczno-usługowego. Decyzją Wojewody Łódzkiego¹³ na wniosek zobowiązanych należność została rozłożona na miesięczne raty, zaś płatność ostatniej z rat przypadła na 5 sierpnia 2024 r. W okresie od 1 października 2019 r. do 31 grudnia 2022 r. w ŁUW prowadzono łącznie siedem postępowań na wniosek dłużników o udzielenie ulgi w spłacie zaległości¹⁴, z czego dwa postępowania zakończyły się odpowiednio wydaniem w grudniu 2019 r. decyzji o rozłożeniu zaległości na raty oraz wydaniem w marcu 2021 r. decyzji zmieniającej. Pozostałe postępowania zakończyły się wydaniem decyzji odmownej, bądź pozostawieniem spraw bez rozpatrzenia, z uwagi na nieusunięcie w terminie braków podania.

Pomimo, że w okresie od 13 lutego 2020 r. do 12 lipca 2021 r. dłużnicy nie dokonali spłaty żadnej z rat, zaś kolejne wpłaty dokonane w okresie 12 lipca 2021 r. – 6 października 2021 r., pokryły niepełne trzy raty zaległości, pierwsze upomnienie zostało wystawione dopiero w dniu 18 listopada 2021 r.¹⁵, zaś kolejne w dniach 14 stycznia 2022 r. i 8 kwietnia 2022 r. Wierzyciel nie wystawił również tytułu wykonawczego, w celu wszczęcia egzekucji przez organ egzekucyjny. Powyższe działanie stanowiło naruszenie § 3 rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych¹⁶, w myśl którego przesłanie upomnienia powinno nastąpić niezwłocznie lub przed upływem 21 dni od dnia, w którym po raz pierwszy podjęto działanie informacyjne, oraz naruszenie art. 26 § 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu

¹² W tym należność główna /8.624,3/ zł wynikająca z nieuregulowanych w terminie 30 rat kary pieniężnej, przy czym termin płatności najstarszej z wymagalnych rat upłynął 5 maja 2020 r. Pozostała kwota zaległości stanowi odsetki (25.857 zł) i koszty upomnień (96 zł).

¹³ Decyzja KPB-IV.3152.97.2019.SZ z dnia 23 grudnia 2019 r. zmieniona decyzją KPB-IV.3152.11.2021.SZ z dnia 19 marca 2021 r.

¹⁴ 1) Pierwszy wniosek z dnia 8 października 2019 r. o umorzenie w części zaległości i rozłożenie na raty pozostałej części. Decyzją KPB-IV.3152.97.2019.SZ z dnia 23 grudnia 2019 r. Wojewoda odmówił umorzenia w części zaległości z tytułu kary i rozłożył na raty zapłatę zaległości z tytułu kary. 2) Wniosek z dnia 02 kwietnia 2020 r. (wpływ dnia 07.04.2020 r.) o prolongatę spłat zaległości w zakresie rat przypadających do zapłaty od IV 2020 do VI 2020 r. Decyzją KPB-IV.3152.45.2020.SZ z dnia 9 września 2020 r. Wojewoda odmówił zmiany ostatecznej decyzji KPB-IV.3152.97.2019.SZ z dnia 23 grudnia 2019 r.. Jako przyczynę wskazał, iż o zmianę decyzji wnioskowała tylko jedna strona (a do zmiany decyzji wymagana jest zgoda obu stron postępowania), pomimo skierowanych wezwań druga strona nie przedłożyła zgody. 3) Wniosek z dnia 20 sierpnia 2020 r. o rozłożenie na raty części zaległości. Pismem z dnia 9 listopada 2020 r. Wojewoda poinformowała dłużnika, iż z uwagi na niezastosowanie się do wezwania o uzupełnienie braków podania, wskazane podanie zostało pozostawione bez rozpatrzenia. 4) Wniosek z dnia 28 grudnia 2020 r. (wpływ 12 stycznia 2021 r.) uzupełniony pismem z dnia 1 lutego 2021 r. (wpływ 5 lutego 2021 r.): - o odroczenie wymagalnej części zaległości w kwocie 33 tys. zł na dzień 31 grudnia 2021 r. Pismem z dnia 15 kwietnia 2021 r. (nr KPB-IV.3152.5.2021.SZ) Wojewoda poinformował dłużnika o pozostawieniu podania w tej części bez rozpatrzenia, z uwagi na nieusunięcie w terminie braków podania; - o zmianę decyzji i wyznaczenie nowych terminów płatności rat począwszy od lipca 2021 r. Decyzją KPB-IV.3152.11.2021.SZ z dnia 19 marca 2021 r. Wojewoda zmienił ww. decyzję KPB-IV.3152.97.2019.SZ z dnia 23 grudnia 2019 r. poprzez zmianę terminu płatności rat nr 13-50. 5) Wniosek z dnia 22 stycznia 2022 r. (wpływ 25 stycznia 2022 r.) uzupełniony wnioskiem z dnia 10 lutego 2022 r. o rozłożenie na raty lub umorzenie zapłaty zaległości. Decyzją KPB-IV.3152.17.2022.SZ z dnia 27 października 2022 r. Wojewoda odmówił umorzenia w części zaległości oraz odmówił rozłożenia na raty zaległości. 6) Wniosek z dnia 10 listopada 2022 r. (wpływ 15 listopada 2022 r.) o odroczenie zapłaty zaległości, przedłużenie terminu spłaty zaległości do 31 marca 2023 r. Decyzja wydana w dniu 21 marca 2023 r.

¹⁵ Tj. po 562 dniach od upływu terminu płatności najstarszej z wymagalnych rat.

¹⁶ Dz.U. z 2020, poz. 2083, wcześniej: § 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 lipca 2020 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 1294), § 7 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 30 grudnia 2015 r. w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1483); dalej: rozporządzenie w sprawie postępowania wierzycieli.

egzekucyjnym w administracji¹⁷, zgodnie z którym postępowanie egzekucyjne wszczynają się na wniosek wierzyciela i na podstawie wystawionego przez niego tytułu wykonawczego, zaś zgodnie z art. 15 § 1 art. 15 egzekucja administracyjna może być wszczęta, jeżeli wierzyciel, po upływie terminu do wykonania przez zobowiązanego obowiązku, przesłał mu pisemne upomnienie zawierające wezwanie do wykonania obowiązku z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego oraz inne dane niezbędne do prawidłowego wykonania obowiązku przez zobowiązanego, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. Postępowanie egzekucyjne może być wszczęte dopiero po upływie 7 dni od dnia doręczenia tego upomnienia.

(akta kontroli str. 5771-5940)

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że wystawienie upomnień w ww. terminach wynikało z toczących się postępowań z wniosków dłużników o udzielenie ulgi, których większość nie zakończyła się pozytywnym rozpatrzeniem z powodów formalnych. *Jakkolwiek, w świetle przepisów prawa, samo złożenie wniosku o ulgę w spłacie należności, nie powoduje niemożności wszczęcia postępowania egzekucyjnego, to ewentualne wyegzekwowanie należności, niweczy skutek zastosowania ewentualnej ulgi. W związku z powyższym, przyjętą praktyką jest niewszczynianie postępowania egzekucyjnego w czasie trwania postępowania w sprawie zastosowania ulgi w spłacie, o ile inne okoliczności nie wskazują, że takie postępowanie powinno być bezzwłocznie wszczęte.* ŁUW wstrzymał się w okresie rozpatrywania kolejno składanych wniosków z wystawianiem upomnień i tytułu wykonawczego, co wynikało z dążenia ŁUW do ugodowego załatwienia sprawy oraz ze specyfiki branży, w której zobowiązani prowadzili działalność gospodarczą (branża weselna), która w latach 2020-2021 w związku z COVID-19 przez większość czasu nie działała w ogóle lub z dużymi ograniczeniami, a skierowanie sprawy w tym okresie nie doprowadziłoby do wyegzekwowania zaległości. Z uwagi na to, że w ostatnim ze złożonych wniosków (złożony dnia 15 listopada 2022 r.) wskazany okres odroczenia nie był odległy (tj. do 31 marca 2023 r.), a okoliczności towarzyszące sprawie pozwalały zakładać, że wierzyciel przychylił się do złożonego wniosku, zasadnym było wstrzymanie wszczęcia postępowania egzekucyjnego. Jednocześnie, celem zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa, w dniu 28 listopada 2022 r. złożono w Sądzie Rejonowym w Radomsku wniosek o ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości zobowiązanych.

(akta kontroli str. 2543-2557)

NIK zauważa, że rozpatrywanie kolejnych wniosków o udzielenie ulgi nie może stanowić przeszkody do terminowego podejmowania czynności zmierzających do wykonania zobowiązania, zgodnie z art. 42 ust. 5 uofp.

2. W ŁUW w dniu 21 stycznia 2022 r. do komórki finansowo-księgowej przekazano postanowienie o nałożeniu grzywny w celu przymuszenia, której termin wymagalności minął w listopadzie 2021 r., co skutkowało przypisaniem należności w kwocie 5 tys. zł w księgach rachunkowych ŁUW w niewłaściwym okresie sprawozdawczym. Postanowienie zostało przekazane przez Wydział Prawny, Nadzoru i Kontroli po 63 dniach od daty wpływu potwierdzenia jego doręczenia zobowiązanemu. Działanie to stanowiło naruszenie przyjętych procedur ewidencji, ustalania i dochodzenia należności ŁUW, w myśl których komórki organizacyjne Urzędu zajmujące się ustalaniem należności, zobowiązane są do przekazywania do

¹⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 479.

komórki finansowo-księgowej decyzji i postanowień wydanych na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego¹⁸ niezwłocznie po otrzymaniu dowodu doręczenia dokumentu, celem ujęcia ich w ewidencji księgowej.

(akta kontroli str. 5714-5744)

Dyrektor Generalny wyjaśnił, że nieprzekazanie dokumentu w terminie nastąpiło na skutek przeoczenia pracownika prowadzącego postępowanie. Wpływ na powstałe niedopatrzenie miała zwiększona ilość nowych obowiązków służbowych pracownika oraz konieczność wykonywania innych, równie ważnych zadań służbowych.

(akta kontroli str. 2543-2557)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2022 r. przez kontrolowaną jednostkę w zakresie dochodzenia należności. Jednostka co do zasady podejmowała stosowne działania celem wyegzekwowania zaległości, a efekty tych działań podlegały bieżącemu monitorowaniu. Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie niepodejmowania działań zmierzających do wyegzekwowania zaległości na kwotę 104,6 tys. zł oraz w zakresie nieterminowego przekazania do komórki finansowo-księgowej dokumentu ustalającego należność nie spowodowały obniżenia oceny częściowej.

OBSZAR

2. Wydatki

2.1 Wydatki budżetu państwa

Opis stanu faktycznego

Wydatki zaplanowane w ustawie budżetowej na rok 2022 w części 85/10 – województwo łódzkie, w kwocie 3.125.494 tys. zł zostały zwiększone w ciągu roku budżetowego do kwoty 3.780.866 tys. zł (tj. o 655.372 tys. zł) środkami pochodzącymi z rezerwy ogólnej (18.269,9 tys. zł), rezerwy celowej cz. 83 (645.535,8 tys. zł) i cz. 42 (2.945 tys. zł), oraz pomniejszone decyzją MF¹⁹ o 11.378,7 tys. zł.

Wydatki budżetu państwa w części 85/10 wyniosły 3.734.278,6 tys. zł, co stanowiło 98,8% planu po zmianach i 78,2% wydatków wykonanych w 2021 roku (4.778.231,6 tys. zł).

(akta kontroli str. 7-10, 13-27, 31-33, 35-51)

Na niewykorzystane w stosunku do planu po zmianach wydatki w wysokości 46.587,4 tys. zł składały się w głównej mierze zwroty dotacji celowych udzielonych na rzecz JST (28.822,4 tys. zł²⁰).

Największe wydatki z budżetu Wojewody Łódzkiego, stanowiące 48,1% wydatków ogółem (1.795.427,7 tys. zł), dotyczyły zadań z zakresu rodziny. Środki te wykorzystano głównie na dotacje celowe dla JST, w tym na realizację świadczenia wychowawczego wraz z kosztami obsługi (995.197,7 tys. zł), realizację świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, jednorazowe świadczenie „Za życiem” oraz kosztów obsługi (773.326,5 tys. zł).

Wydatki te były niższe od poniesionych w 2021 r. o 1.425.828,9 tys. zł głównie z powodu mniejszych potrzeb na realizację świadczenia wychowawczego na skutek zmiany przepisów i finansowania zadania przez gminy do końca maja 2022 r. oraz

¹⁸ Dz. U. z 2022 r., poz. 2000 ze zm.

¹⁹ Decyzja nr MF/BP4.4143.16.6.2022.RC z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie zmniejszenia na podstawie art. 151 pkt 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

²⁰ Zwroty dotacji do dnia 31 grudnia 2022 r. jak i w okresie przejściowym po zakończeniu roku budżetowego.

nieudzielania w 2022 r. dotacji na dofinansowanie zadań w ramach programu Maluch+ i na zadania z zakresu organizacji opieki nad dziećmi do lat trzech. Znaczące wydatki, tj. 13,9% wydatków ogółem (519.662,6 tys. zł), poniesiono także na zadania z zakresu pomocy społecznej, w głównej mierze na sfinansowanie wypłat dodatków osłonowych oraz kosztów obsługi tego zadania (192.385,4 tys. zł), dofinansowanie działalności bieżącej ponadgminnych domów pomocy społecznej (59.496,5 tys. zł) oraz finansowanie organizowania i prowadzenia ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i zadań związanych z Programem kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”(53.251,3 tys. zł).

Wydatki te były wyższe niż w 2021 r. o kwotę 204.463,7 tys. zł głównie z powodu wypłaty w 2022 r. dodatków osłonowych, przyznania dodatkowych środków na finansowanie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz na podwyższenie dotacji na jednego uczestnika środowiskowego domu pomocy społecznej w związku z wzrostem miesięcznego kosztu jego utrzymania²¹, oraz w związku z podwyższeniem średniej miesięcznej kwoty dotacji w okresie październik-grudzień²².

Istotną pozycję (449.341,1 tys. zł, tj. 12%) zrealizowanych wydatków stanowiły także zadania z zakresu ochrony zdrowia, które dotyczyły przede wszystkim funkcjonowania WSSE w Łodzi, w tym kosztów sekwencjonowania SARS-CoV-2 oraz 21 PSSE²³ (150.239,3 tys. zł) i finansowania zadań zespołów ratownictwa medycznego realizowanych przez Łódzki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia (205.608 tys. zł).

Wydatki te były wyższe niż w 2021 r. o kwotę 80.289,5 tys. zł, w głównej mierze wskutek podwyżek wynagrodzeń²⁴ oraz wzrostu wydatków na finansowanie zespołów ratownictwa medycznego.

(akta kontroli str. 7-10, 70-74, 76, 3387-3397)

Wydatki na utrzymanie ŁUW wyniosły 121.841,5 tys. zł i stanowiły 96,4% planu po zmianach na 2022 r. (126.341,4 tys. zł), 106,5% wydatków wykonanych w 2021 r. (114.405,4 tys. zł) i 3,3% wydatków zrealizowanych w części 85/10. Środki finansowe wykorzystane zostały głównie na wynagrodzenia²⁵ (69.745,2 tys. zł).

(akta kontroli str. 1826-1832, 1837)

Prezes Rady Ministrów nie wydawał w 2022 r. Wojewodzie Łódzkiemu wiążących poleceń wpłaty środków na Fundusz Przeciwdziałania COVID-19.

(akta kontroli str. 2956)

Dysponent części 85/10 przyznane środki z rezerwy ogólnej w wysokości 19.285,8 tys. zł pomniejszone decyzjami MF o kwotę 1.015,9 tys. zł²⁶ (do kwoty 18.269,9 tys. zł), wykorzystał w kwocie 15.624,8 tys. zł, tj. w 85,5%, a środki z rezerw celowych w części 83, przyznane w kwocie 664.654,9 tys. zł, pomniejszone decyzjami MF i/lub zablokowane o kwotę 19.119,1 tys. zł (do kwoty 645.535,8 tys. zł), wykorzystał w kwocie 622.764,3 tj. w 96,5%.

Niewykorzystanie środków w kwocie 22.771,5 tys. zł spowodowane było w głównej mierze błędnie oszacowanym zapotrzebowaniem przez JST, w tym w zakresie

²¹ W związku ze zmianą od dnia 1 stycznia 2022 r. kryterium dochodowego dla osoby samotnie gospodarującej w związku z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 1296)

²² Podniesienie z kwoty 1.940 zł do kwoty 2.056,40 zł.

²³ Powiatowe Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne.

²⁴ W związku z ustawą z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2139, ze zm.).

²⁵ Bez wynagrodzeń bezosobowych, według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniach.

²⁶ Decyzja nr MF/FS7.4143.3.37.2022.MF.477.K02 z dnia 10 listopada 2022 r., nr MF/FS7.4143.3.54.2022.MF.546.K02 z dnia 7 października 2022 r., nr MF/FG3.4143.3.41.2022.MF.808.K01 z dnia 29 listopada 2022 r., nr MF/FS7.4143.3.85.2022.MF.986.K01 z dnia 10 listopada 2022 r.

dofinansowania świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów, realizacji świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Analiza wykorzystania środków z rezerwy ogólnej w kwocie 15.624,8 tys. zł oraz wybranych dwóch pozycji rezerw celowych²⁷ przyznanych w kwocie 211.439 tys. zł²⁸ i wykorzystanych w wysokości 204.717,4 tys. zł wykazała, że wydatki wynikały z faktycznych potrzeb i poniesione zostały na cele określone w decyzjach Ministra Finansów w tym m.in. na:

- realizację świadczeń rodzinnych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, na realizację świadczenia z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, na realizację zasiłku dla opiekuna na podstawie ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów oraz na realizację art. 10 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne oraz zasiłek dla opiekuna na podstawie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (przyznano 14.498,7 tys. zł i wykorzystano 12.146,3 tys. zł);
- sfinansowanie wypłat dodatków osłonowych oraz kosztów obsługi tego zadania realizowanego przez gminy w wysokości 2% łącznej kwoty dotacji wypłaconych w gminie, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym²⁹ oraz sfinansowanie wypłat zryczałtowanych dodatków energetycznych dla odbiorców wrażliwych energii elektrycznej³⁰ (przyznano 196.940,2 tys. zł i wykorzystano 192.571,1 tys. zł);
- dofinansowanie realizacji zadania pn. *Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Pajęcznie wraz z pełnym wyposażeniem* (przyznano i wykorzystano 5.549,3 tys. zł);
- dofinansowanie zadania pn. *Budowa ujęcia wody wraz ze stacją uzdatniania wody w miejscowości Uszczyn w Gminie Sulejów* (przyznano 4.500 tys. zł i wykorzystano 2.069,7 tys. zł);
- prace remontowe na kwaterach i cmentarzach wojennych położonych na terenie województwa łódzkiego (przyznano 4.600,9 tys. zł³¹ i wykorzystano 4.530,5 tys. zł);
- dofinansowanie dla dwóch gmin realizacji zadań inwestycyjnych pn. *Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej* (przyznano 1.550 tys. zł i wykorzystano 1.511,2 tys. zł);
- zakup masztów, flag i ich instalacji przez gminy województwa łódzkiego w ramach projektu *Pod Biało-Czerwoną* (przyznano 680,2 tys. zł i wykorzystano 574,6 tys. zł).

Niższe niż zakładano wykorzystanie środków z rezerw celowych wynikało w głównej mierze z błędnie oszacowanych potrzeb przez JST. Z kolei niepełne wykorzystanie środków z rezerwy ogólnej związane było z przesunięciem w czasie zakresu prac inwestycyjnych realizowanych przez JST oraz oszczędności przetargowych.

²⁷ Poz. 24 oraz poz. 34.

²⁸ W ciągu roku nie dokonywano korekt decyzji przyznających środki z rezerw. Decyzją z dnia 27 grudnia 2022 r. znak MF/BP4.4143.16.6.2022.RC dokonano zmniejszenia w kwocie 74,4 tys. zł w poz. 34 na podstawie art. 153 pkt 6 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, oraz art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw.

²⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1, ze zm.

³⁰ Na podstawie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385), w związku z art. 14 i art. 15 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1).

³¹ Po uwzględnieniu decyzji zmniejszającej MF z dnia 29 listopada 2022 r. na kwotę 405,4 tys. zł

Część zadań finansowanych na wniosek Wojewody Łódzkiego ze środków z rezerwy ogólnej (przyznanych w wysokości 16.880,4 tys. zł i wykorzystanych w wysokości 14.235,3 tys. zł) nie stanowiła zadań nagłych, losowych, wymagających niezwłocznego wsparcia finansowego, których wystąpienia nie można było przewidzieć³². W przypadku dofinansowania zadań polegających na pracach remontowych na kwaterach i cmentarzach wojennych położonych na terenie województwa łódzkiego oraz w przypadku realizacji zadania *Pod Biało-Czerwoną* o środki finansowe z rezerwy ogólnej Wojewoda Łódzki zwrócił się do Prezesa Rady Ministrów na wniosek przedstawicieli KPRM, tj. odpowiednio Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci i Sekretarza Stanu³³. Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora Biura Wojewody, w 2022 r. nie występowało o dodatkowe środki na realizację zadania polegającego na remontach cmentarzy ani nie występowało o utworzenie odrębnej rezerwy celowej. Skorzystano natomiast z możliwości wsparcia z rezerwy ogólnej w związku z wieloletnim niedofinansowaniem tych zadań (w latach 2019 – 2021 na ww. cel Wojewoda wydatkował odpowiednio środki w kwocie 239,6 tys. zł, 235,3 tys. zł i 1.182,5 tys. zł, a w 2022 r. z zaplanowanych 1.190 tys. zł wykorzystano 1.182,1 tys. zł, tj. 99,3%³⁴). Pozostałe cztery zadania³⁵ zostały sfinansowane z rezerwy ogólnej po otrzymaniu wniosków z JST. Planując realizację tych zadań nie ubiegano się o dofinansowanie z rezerw celowych, np. poz. 45 *środki na dofinansowanie zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego*.

Jak wyjaśnił Wojewoda Łódzki, przyczyną ubiegania się o środki z rezerwy ogólnej na remont szpitala była m.in. poprawa bezpieczeństwa sanitarno – higienicznego, w szczególności w związku ze stanem zagrożenia epidemicznego i konfliktu na Ukrainie. W zakresie budowy stacji uzdatniania wody Wojewoda wskazał na zabezpieczenie mieszkańców Gminy Sulejów i Piotrkowa Trybunalskiego przed skutkami suszy oraz zabezpieczenie potrzeb socjalno – bytowych mieszkańców tych terenów. Z kolei uzasadnieniem zakupu pojazdów ratowniczo-gaśniczych była pilna konieczność poprawy bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz ratowniczego mieszkańców obu gmin.

Dyrektor Wydziału Rolnictwa i Transportu wyjaśniła, że nie ubiegano się o środki z innych rezerw z uwagi na szczególny charakter zadań realizowanych w 2022 r. skoncentrowanych na pomocy obywatelom Ukrainy.

Jak wyjaśnił Dyrektor Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, Wojewoda Łódzki nie dysponował środkami, które można byłoby przeznaczyć na zakup pojazdów dla OSP. Ponadto wyjaśnił, że Wydział nie dysponował informacjami na temat rezerw celowych możliwych do wykorzystania na ten cel. Ponadto z uwagi na charakter rezerwy poz. 45 środki z niej pochodzące, przeznaczone na dofinansowanie zadań własnych JST, nie kwalifikowały się do zastosowania w przypadku zakupu wozów dla OSP.

NIK nie neguje zasadności realizacji powyższych zadań. Jednocześnie wskazuje, że zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustaw budżetowych rezerwa ogólna stanowi

³² Na etapie planowania na 2022 r. lub 2023 r.

³³ Pismo z dnia 22 lutego 2022 r.

³⁴ Niepełne wykorzystanie środków wynikało z oszczędności przetargowych.

³⁵ Decyzja MF/FG4.4143.3.231.2022.MF.3395 z dnia 20 września 2022 r. - *Rozbudowa szpitala Powiatowego w Pajęcznie wraz z pełnym wyposażeniem* (przyznano i wykorzystano 5.549,3 tys. zł); Decyzja MF/FG6.4143.3.257.2022.MF.4109 z dnia 14 października 2022 r. - *Budowa ujęcia wody wraz ze stacją uzdatniania wody w miejscowości Uszczyn w Gminie Sulejów* (przyznano 4.500 tys. zł, wykorzystano 2.069,7 tys. zł); Decyzja MF/FG6.4143.3.111.2022.MF.1865 z dnia 14 czerwca 2022 r. - *Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Lubiaszowie* (przyznano 750 tys. zł, a wykorzystano 712,2 tys. zł); Decyzja MF/FG6.4143.3.111.2022.MF.1865 z dnia 14 czerwca 2022 r. - *Zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Kurnędu* (przyznano 800 tys. zł, wykorzystano 799 tys. zł).

szczególny instrument finansowy umożliwiający Radzie Ministrów reagowanie m.in. w sytuacjach nagłych, których wystąpienia nie można było przewidzieć, a wymagających niezwłocznego wsparcia finansowego.

Każdorazowo w ww. przypadkach Prezes Rady Ministrów po otrzymaniu wniosku Wojewody o udzielenie wsparcia, wydawał na podstawie §1 ust. 1 rozporządzenia w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa³⁶ zarządzenie w sprawie przyznania środków z rezerwy ogólnej na realizację przedmiotowych zadań.

W jednym przypadku Wojewoda Łódzki nie przekazał do Prezesa Rady Ministrów pisemnego zawiadomienia o odrzuceniu wniosku o dofinansowanie zadania z rezerwy ogólnej, wraz z merytorycznym uzasadnieniem takiego stanowiska, pomimo obowiązku wynikającego z §1a ust. 2 pkt 2 ww. rozporządzenia, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 31-33, 766-959, 1018-1677, 2725-2740, 2756-2773, 2791-2810, 2956, 2958, 3242, 3326, 3347-3355, 3423-3424, 3512-3513, 3531-3535)

W 2022 r. w ŁUW środki przyznane z rezerw celowych w kwocie 12.434,5 tys. zł, skorygowane do kwoty 10.867,3 tys. zł, wykorzystane zostały w wysokości 9.709,4 tys. zł (89,3%). Niewykorzystanie środków w kwocie 1.230,4 tys. zł w głównej mierze spowodowane było trudnościami w oszacowaniu potrzeb, absencjami chorobowymi, fluktuacją zatrudnienia, trudnościami w pozyskiwaniu pracowników z odpowiednimi kwalifikacjami.

(akta kontroli str. 1846-1848, 2551-2557)

W 2022 r. Wojewoda Łódzki wydał na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 2 uofp 26 decyzji w sprawie blokowania planowanych na 2022 r. wydatków budżetu państwa w łącznej kwocie 23.878,1 tys. zł, w tym środków otrzymanych z rezerw celowych w kwocie 9.776,1 tys. zł, oraz 18.309,2 tys. zł środków z dotacji dla JST. Wojewoda Łódzki 16 decyzji na kwotę 9.525 tys. zł wydał w grudniu 2022 r.

Przyczyną blokowania wydatków był m.in. brak możliwości wykorzystania zaplanowanych kwot wynikający z mniejszego niż pierwotnie zakładano zapotrzebowania JST na środki przewidziane m.in. na realizację świadczeń rodzinnych i wychowawczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, także z powodu braku możliwości wykorzystania środków przeznaczonych na prace scaleniowe z uwagi na zmiany w harmonogramie prac, spowodowane wystąpieniem w roku 2020 i 2021 stanu epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2, nadmiaru środków na wynagrodzenia wraz z pochodnymi w związku z nieobsadzeniem etatów w powiatowych inspektoratach weterynarii oraz spadku liczby pobranych próbek do badań spowodowanego w szczególności zmianą sposobu testowania pacjentów i zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2 oraz oszczędnościami powstałymi po dokonaniu zakupów inwestycyjnych, tj. termocyklera PCR i wirówki laboratoryjnej.

Zablokowane wydatki w kwocie 20.057,9 tys. zł przeniesione zostały, wskutek decyzji MF z 22 grudnia 2022 r. podjętej na podstawie art. 15zi pkt 6 ustawy o COVID-19³⁷ oraz art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ww. ustawy³⁸, na utworzoną rezerwę celową poz. 80 pn. „Rezerwa na wpłatę do Funduszu Przeciwdziałania COVID-19”.

W wyniku analizy czterech decyzji w sprawie blokowania planowanych na 2022 r. wydatków w kwocie 4.989,4 tys. zł (24,9 % blokad ogółem) ustalono, że blokowania w dwóch przypadkach dokonano niezwłocznie po stwierdzeniu przesłanek wskazujących na brak możliwości wydatkowania środków na pierwotnie zaplanowane

³⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 lutego 2017 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 473).

³⁷ Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.

³⁸ Dz. U. z 2020 r. poz. 568, ze zm.

cele oraz upewnieniu się, że nie będą one potrzebne do zabezpieczenia innych wydatków. W pozostałych przypadkach blokady dokonano po upływie 14 dni od dnia powzięcia informacji o niewykorzystaniu środków, co jak wyjaśnił Wojewoda Łódzki, spowodowane było pracami planistycznymi trwającymi w listopadzie i grudniu 2022 r. polegającymi na dokonywaniu zmian w planie, a także szczegółową analizą dokumentacji przekazywanej przez jednostki podległe. Objęte analizą decyzje były niezwłocznie wprowadzone do Informatycznego Systemu Obsługi Budżetu Państwa TREZOR.

(akta kontroli str. 95-220)

Struktura wydatków według grup ekonomicznych nie uległa w 2022 r. istotnym zmianom w porównaniu do roku poprzedniego. Dominującą pozycję stanowiły dotacje, które wyniosły 3.204.652,5 tys. zł³⁹, tj. 85,8% wydatków ogółem, oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych, które wyniosły 466.238,1 tys. zł (12,5%). Wydatki majątkowe wyniosły 47.912,5 tys. zł⁴⁰ (1,3%), natomiast wydatki na rzecz osób fizycznych wyniosły 3.941,6 tys. zł (0,1%). Na finansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej wydatkowano 11.533,9 tys. zł (0,3%).

Z uwzględnieniem dotacji inwestycyjnych (22.318,3 tys. zł) oraz dotacji na finansowanie projektów realizowanych z udziałem środków z UE (6.858 tys. zł), kwota zrealizowanych dotacji wyniosła 3.233.828,8 tys. zł i stanowiła 99% planu po zmianach (3.267.182,5 tys. zł).

Środki te wykorzystane zostały w kwocie 3.232.619 tys. zł przez JST (3.019.548,3 tys. zł) oraz inne jednostki, w tym zaliczane i niezaliczane do sektora finansów publicznych oraz pozostałych jednostek sektora finansów publicznych (213.070,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 11, 70-76)

Wojewoda Łódzki dokonał podziału środków finansowych na poszczególne jednostki oraz przekazał informacje o przyznanych kwotach dotacji w terminach określonych w art. 143 ust. 1 oraz w art. 148 uofp.

Zmian kwot dotacji celowych dokonano z zachowaniem terminów określonych w art. 170 uofp, z wyjątkiem 26 decyzji dokonujących zmian na podstawie art. 170 ust. 2 pkt 1 uofp w celu dofinansowania zadań JST realizowanych w związku ze zdarzeniem losowym lub finansowaniem zobowiązań Skarbu Państwa. Ponadto 12 decyzji po upływie ww. terminów wydał MF, w tym 10 w celu dofinansowania zadań JST realizowanych w związku ze zdarzeniem losowym lub finansowaniem zobowiązań Skarbu Państwa, jedną dotyczącą zadania, na realizację którego udzielone zostało zapewnienie finansowania (art. 170 ust. 2 pkt 2 uofp) oraz jedną wydaną na podstawie art. 15zi ust.6 ustawy o COVID-19⁴¹ i art. 69 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o COVID-19⁴².

(akta kontroli str. 3522-3534)

U dysponenta części objęto analizą dobrane w sposób celowy dotacje w kwocie 992.002,4 tys. zł wydatkowane w kwocie 976.632,4 tys. zł (98,5% środków przekazanych i 30,2% wydatków na dotacje ogółem), przeznaczone na:

³⁹ Kwota ta nie obejmuje dotacji wykazanych w pozostałych grupach ekonomicznych, tj. dotacji inwestycyjnych (22.318,3 tys. zł) oraz dotacji na finansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE (6.768 tys. zł).

⁴⁰ Kwota nie obejmuje wydatków inwestycyjnych jednostek budżetowych ponoszonych w ramach projektów finansowanych z udziałem środków UE 1.288,8 tys. zł.

⁴¹ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.).

⁴² Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustawy (Dz. U. z 2020 r. poz. 568, ze zm.).

- na wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – z środków przyznanych w wysokości 781.814,2 tys. zł wykorzystano 773.263,1 tys. zł;
- na wypłatę dodatku osłonowego - z środków przyznanych w wysokości 196.658,3 tys. zł 192.383,3 tys. zł;
- realizację zadania pn. *Budowa ujęcia wody wraz ze stacją uzdatniania wody w miejscowości Uszczyn w Gminie Sulejów* - z środków przyznanych w wysokości 4.500 tys. zł wykorzystano 2.069,7 tys. zł;
- realizację zadania pn. *Rozbudowa Szpitala Powiatowego w Pajęcznie wraz z pełnym wyposażeniem* – kwota przyznana i wykorzystana 5.549,3 tys. zł;
- prace remontowe na kwaterach i cmentarzach wojennych realizowane przez Gminę Rozprza - z środków przyznanych w wysokości 950,1 tys. zł wykorzystano 930,7 zł;
- prace remontowe na kwaterach i cmentarzach wojennych realizowane przez Miasto Łęczycza - z środków przyznanych w wysokości 980,5 tys. zł wykorzystano 925,1 tys. zł;
- zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Kurnędzu – ze środków przyznanych w kwocie 750 tys. zł wydatkowano 712,2 tys. zł;
- zakup średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Lubiaszowie – ze środków przyznanych w kwocie 800 tys. zł wydatkowano 799 tys. zł.

Skontrolowane dotacje naliczono z uwzględnieniem potrzeb zgłaszanych przez jednostki, w oparciu o składane przez nie zapotrzebowania. Dysponent weryfikował stopień realizacji celu m.in. na podstawie składanych sprawozdań z realizacji zadań. Jednocześnie w przypadku dwóch dotacji na prace remontowe na kwaterach i cmentarzach wojennych na kwotę ogółem 1.855,8 tys. zł, dysponent nie zatwierdzał w sposób udokumentowany ostatecznego rozliczenia dotacji, w tym w jednym przypadku zakończył proces rozliczenia dotacji, pomimo że jednostka nie przedłożyła ostatecznego rozliczenia dotacji wymaganego zawartym porozumieniem, co szczegółowo opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 500-959, 1018-1677)

W ŁUW wydatkowano ogółem 755,2 tys. zł⁴³ na realizację zadań podstawowych⁴⁴ wykonywanych przez 110,88 osób na podstawie umów zlecenia, tj. o 247,8 tys. zł i 7,58 osób mniej niż w roku poprzednim. Powyższy spadek spowodowany był w głównej mierze ograniczeniem wydatków w ramach programu Krajowy Fundusz Azyłu, Migracji i Integracji, w tym w szczególności w zakresie projektu pn. *Administracja dla cudzoziemca – szybciej i sprawniej*, oraz niewystępowaniem w 2022 r. umów zlecenia z zakresu koordynacji świadczeń.

(akta kontroli str. 1839, 2399)

Według sprawozdania Rb-70 o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wydatki na wynagrodzenia w części 85/10 wyniosły 273.757,3 tys. zł i w porównaniu do roku 2021 zwiększyły się o 39.980,9 tys. zł tj. o 17,1%. Wzrost ten dotyczył głównie Inspekcji Sanitarnej (o 23.085,8 tys. zł), powiatowych inspektoratów weterynarii (o 6.359,1 tys. zł) oraz dyspozytorni medycznej (o 1.455,3 tys. zł) i spowodowany był zwiększeniem środków na wynagrodzenia ustawą budżetową oraz przyznaniem w ciągu roku dodatkowych środków na podwyżki wynagrodzeń.

(akta kontroli str. 56-59, 3412-3413)

⁴³ W tym 141,7 tys. zł na umowy trwające w okresie od 3 do 6 miesięcy oraz 526,8 tys. zł na umowy trwające powyżej 6 miesięcy lub powtarzające się okresowo.

⁴⁴ Zadania podstawowe wykonywane w komórkach merytorycznych.

Według sprawozdania Rb-70 przeciętne zatrudnienie⁴⁵ w części 85/10 wyniosło 2.949 osób i wzrosło w porównaniu do 2021 r. o 69 osób. Wzrost ten w głównej mierze dotyczył powiatowych inspektoratów weterynarii (28) oraz Inspekcji Sanitarnej (21) i spowodowany był koniecznością poprawy wykonywanych zadań, realizacją nowych zadań m.in. związanych z uruchomieniem działalności wymagającej etatowego nadzoru nad rynkiem USA, ze zwalczaniem ASF⁴⁶ i HPAI⁴⁷ oraz zmniejszeniem długotrwałych nieobecności pracowników.

Przeciętne zatrudnienie w ŁUW wyniosło 875 osób i wzrosło w porównaniu do 2021 r. o 13 osób, co w głównej mierze spowodowane było obsługą uchodźców przybywających na teren województwa łódzkiego, w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie.

(akta kontroli str. 56-59, 1836, 2385, 3413)

Według sprawozdania Rb-70 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w części 85/10 wyniosło 7.736 zł i było wyższe o 972 zł w porównaniu do 2021 r. (6.764 zł). Wzrost ten dotyczył Inspekcji Transportu Drogowego (o 3.758 zł⁴⁸) dyspozytorni medycznej (o 2.256 tys. zł) i powiatowych inspektoratów weterynarii (o 1.357 tys. zł) W ŁUW wynagrodzenie to wyniosło 6.641 zł i wzrosło w porównaniu do wynagrodzenia w roku poprzednim (6.159 zł) o 482 zł, tj. o 7,8%.

Limit wydatków na wynagrodzenia nie został przekroczony.

Zmiany mnożników kwoty bazowej osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe⁴⁹ skutkowały corocznym wzrostem wynagrodzeń w tej grupie zawodowej z 370,8 tys. zł w 2020 r., poprzez 432,2 tys. zł w 2021 r. do kwoty 518,1 tys. zł za 2022 r.

(akta kontroli str. 56-59, 2960)

Wydatki w części 85/10 związane z realizacją świadczeń na rzecz osób fizycznych wyniosły 3.941,6 tys. zł i stanowiły 98,9% planu po zmianach (3.987,3 tys. zł). W porównaniu do roku poprzedniego (3.935,6 tys. zł) wydatki te zwiększyły się o 6 tys. zł, co w głównej mierze dotyczyło trzech jednostek podległych, tj. WSSE w Łodzi, WIORiN w Łodzi i WIOŚ w Łodzi i spowodowane było m.in. realizacją zasądanego odszkodowania dla pracownika i wzrostem kwoty wypłaconego ekwiwalentu, w tym na doposażenia pracowników w odzież roboczą, a także wzrostem środków na wypłatę nagród Łódzkiego Kuratora Oświaty dla nauczycieli za szczególne osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze.

Dominującą pozycję świadczeń stanowiły stypendia dla uczniów (1.285,8 tys. zł i 99,7% planu po zmianach), zasądzone renty (974,2 tys. zł tj. 97,4%) oraz wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń (861,6 tys. zł tj. 98,7%). Niepełne wykonanie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych dotyczyło w głównej mierze ŁUW (36,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 65, 3411-3413)

Wynagrodzenia bezosobowe w części 85/10 wyniosły w 2022 r. 49.319,8 tys. zł, tj. 98,3% wydatków poniesionych w 2021 r. (50.191,5 tys. zł) i 92,8% planu po zmianach (53.138,6 tys. zł), i dotyczyły przede wszystkim wydatków za obsługę prawną, sprzątanie pomieszczeń, wynagrodzenie dla lekarzy, techników i pomocy wyznaczonych do badania zwierząt rzeźnych i mięsa, badania zwierząt w obrocie wraz z wystawianiem świadectw zdrowia w WIW w Łodzi (47.364,1 tys. zł). Spadek wydatków na wynagrodzenia bezosobowe dotyczył w głównej mierze WIW w Łodzi

⁴⁵ W przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

⁴⁶ Afrykański pomór świń.

⁴⁷ Ptasia grypa.

⁴⁸ Osoby nieobjęte mnożnikowymi systemami wynagrodzeń (01).

⁴⁹ Wprowadzone zarządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 2021 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad wynagradzania osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. poz. 1394).

i spowodowany był obniżonymi rozliczeniami za czynności weterynaryjne⁵⁰ oraz koniecznością rozliczania świadczonych usług za grudzień 2022 r. po zakończonym okresie rozliczeniowym⁵¹, a także działaniami Kuratora Oświaty w związku z większą niż w 2021 r. ilością zawartych umów zleceń z ekspertami będącymi członkami komisji kwalifikacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela dyplomowanego.

(akta kontroli str. 64, 3417)

W ŁUW wydatki na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły w 2022 r. 1.218,8 tys. zł i stanowiły 77,9% wydatków planowanych po zmianach (1.563,6 tys. zł) oraz 83,8% wydatków poniesionych w 2021 r. (1.455 tys. zł). Niższe wykonanie w porównaniu do roku ubiegłego spowodowane było w głównej mierze ograniczeniami w realizacji projektów z programu Krajowego Funduszu Azyłu, Migracji i Integracji niewystępowaniem w 2022 r. wydatków na umowy zlecenia z zakresu koordynacji świadczeń.

(akta kontroli str. 64, 1841, 2644-2645)

W 2022 r. wydatki, które w 2021 r. nie wygasły z upływem roku budżetowego, zostały wykorzystane w kwocie 16.308,8 tys. zł z planowanych 17.627,2 tys. zł (tj. w 92,8%), na realizację 32 z 33 zadań ujętych w załączniku nr 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego⁵². Łącznie 1.180,7 tys. zł, tj. 89,6% wydatków niewykorzystanych do końca listopada 2022 r., stanowiły środki pozyskane w 2021 r. z rezerw budżetowych, w tym: z rezerw celowych - 1.175,3 tys. zł i rezerwy ogólnej - 5,4 tys. zł⁵³, a dotyczył realizacji czterech zadań, z czego:

1. nie zrealizowano jednego zadania pn. *Moduł I - Utworzenie lub wyposażenie Klubu "Senior+" - Miasto Łowicz* w kwocie 200 tys. zł z powodu niedotrzymania przez wykonawcę terminu sporządzenia dokumentacji projektowo-technicznej, co uniemożliwiło realizację całego zadania. Wojewoda wystąpił o umieszczenie ww. zadania w wykazie wydatków niewygasających w związku z wnioskiem miasta umotywowanym trudnościami w jego realizacji spowodowanymi epidemią COVID-19.
2. środki na dwa zadania dotyczące utworzenia w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Łodzi w Oddziale w Piotrkowie Trybunalskim pracowni badania próbek pobranych od świń i dzików w kierunku wykrywania zakażenia wirusem ASF zostały wydatkowane w 58,6%, tj. w kwocie 942,3 tys. zł z planowanych 1.607 tys. zł (wydatki majątkowe) i 39,4%, tj. w kwocie 201,1 tys. zł z planowanych 510 tys. zł (wydatki bieżące). Niewykorzystanie środków w łącznej kwocie 973,6 tys. zł wynikało ze zmiany obowiązujących przepisów ograniczających przeprowadzanie obowiązkowych badań zwierząt w kierunku ASF oraz likwidacji trzech pracowni w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej Oddziale Terenowym w Piotrkowie Trybunalskim, w wyniku której zagospodarowano dotychczas używany sprzęt na potrzeby nowo powstałej pracowni. Wojewoda wystąpił o umieszczenie ww. zadań w wykazie wydatków niewygasających na wniosek Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii w Łodzi umotywowany brakiem możliwości przeprowadzenia

⁵⁰ W związku m.in. z niższą ilością ubojów w zakładach czy zmniejszeniem pogłowia trzody i bydła, a co za tym idzie wykonaniem mniejszej ilości badań pobieranych prób w kierunku choroby Aujeszky'ego, białaczki, brucelozy i gruźlicy.

⁵¹ W związku z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 10 sierpnia 2022 r. w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. z 2022 r. poz. 1684).

⁵² Dz. U. z 2021 r. poz. 2407, dalej: wykaz wydatków niewygasających w 2021 r.

⁵³ Pozostała niewydatkowana kwota 137,7 tys. zł (10,4%) dotyczyła zadań, na które środki zabezpieczone były w uchwale budżetowej na 2021 r. (w tym w ramach jej nowelizacji) i wynikała głównie z powstałych oszczędności przy ich realizacji.

postępowania o udzielenie zamówień publicznych i wydatkowaniem środków w 2021 r.

3. Pozostałe niewydatkowane środki w kwocie 7 tys. zł dotyczyły zadań: „Zakup sprzętu specjalistycznego dla Placówki Straży Granicznej w Łodzi” oraz „Dofinansowanie potrzeb inwestycyjnych w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Wieluniu” i stanowiły oszczędności powstałe przy ich realizacji.

Dysponent dokonał zwrotu niewykorzystanych środków w obowiązującym terminie, zaś ewidencja wydatków prowadzona była w sposób umożliwiający prawidłowe sporządzenie sprawozdań budżetowych Rb-28NW.

(akta kontroli str. 3507-3535, 5252-5295, 5968-5973)

Szczegółowe badanie pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności poniesionych wydatków na zadania ujęte w wykazie wydatków niewygasających w 2021 r. przeprowadzono na próbie pięciu zadań zrealizowanych przez ŁUW o łącznej wartości 994,1 tys. zł (tj. 60,2% wydatków niewygasających w 2021 r. realizowanych przez ŁUW), dotyczących zakupu sprzętu specjalistycznego dla Placówki Straży Granicznej w Łodzi, zakupu sprzętu niezbędnego do prawidłowego wykonywania czynności służbowych, dla Placówki Straży Granicznej w Łodzi oraz Oddziału Celnego Port Lotniczy Łódź-Lublinek, zakupu mebli oraz sprzętu komputerowego, drukarek oraz oprogramowania biurowego dla potrzeb Dyspozytorni Medycznej, odnowienia subskrypcji i zapewnienia wsparcia dla urzędzeń brzegowych wraz z zapewnieniem asysty technicznej. W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że każdorazowo wydatek został rzetelnie skalkulowany i ujęty w ewidencji księgowej we właściwej klasyfikacji budżetowej, zakupy służyły realizacji celów jednostki oraz były zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Nie wystąpiły przypadki nieterminowych płatności skutkujących zapłatą odsetek, a realizacja wydatków objętych badaniem była zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi.

(akta kontroli str. 5296-5469)

W 2022 r. nie przeniesiono do realizacji na 2023 zadań, które nie wygasły z upływem roku budżetowego.

(akta kontroli str. 5251).

Wydatki majątkowe w części 85/10, ujęte w ustawie budżetowej na 2022 r. w kwocie 12.549 tys. zł, zostały zwiększone w ciągu roku budżetowego do kwoty 53.324,2 tys. zł (o 40.775,2 tys. zł) środkami z rezerw celowych (27.867,1 tys. zł) i rezerwy ogólnej (12.018,4 tys. zł), rezerwy Wojewody Łódzkiego (2.143,3 tys. zł), w wyniku przeniesień w trybie art. 164 uofp (-713,4 tys. zł) i 171 ust. 1 uofp (4.481,4 tys. zł), oraz zmniejszone o kwotę 5.021,6 tys. zł decyzją MF.

Wydatki majątkowe w części 85/10 wyniosły 49.498,9 tys. zł⁵⁴ i stanowiły 92,8% planu po zmianach oraz 97 % wydatków majątkowych zrealizowanych w 2021 r. (51.009 tys. zł).

Najwyższe wydatki majątkowe zrealizowała w 2022 r. KW PSP w Łodzi (14.969,7 tys. zł⁵⁵), stanowiące 30,2% wydatków majątkowych ogółem z przeznaczeniem m.in. na sprzęt transportowy – miniciągnik, samochody ratowniczo-gaśnicze, samochody specjalne, (13.665,9 tys. zł), sprzęt techniki specjalnej – motopompy, urządzenia testowe do obsługi sprzętu ochrony dróg oddechowych (231,9 tys. zł), sprzęt

⁵⁴ Łącznie z wydatkami inwestycyjnymi jednostek budżetowych i jednostek samorządowych oraz wydatkami inwestycyjnymi z udziałem środków z UE. Dodatkowo wydatki majątkowe zrealizowane w ramach budżetu środków europejskich 5.447,6 tys. zł wg. Rb-28UE.

⁵⁵ W tym w §6069 961,4 tys. zł i §6060 14.008,3 tys. zł (10.235 tys. zł realizowane w ramach wydatków niewygasających z upływem 2021 r.). Ponadto KW PSP zrealizowała wydatki w kwocie 5.447,6 tys. zł w ramach budżetu środków europejskich.

kwaterunkowy (80,4 tys. zł) i sprzęt szkoleniowy 30,1 tys. zł). Znaczące wydatki majątkowe poniósł także WIW w Łodzi (4.195,7 tys. zł⁵⁶) z przeznaczeniem m.in. na realizację zadania pn. *Utworzenie w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Łodzi Oddziale w Piotrkowie Trybunalskim pracowni badania próbek pobranych od świń i dzików* (1.640,8 tys. zł), zakup samochodów osobowych, kontenerów chłodniczych, trychinoskopów i kserokopiarek dla Powiatowych Inspektoratów Weterynarii (1.981,8 tys. zł).

(akta kontroli str. 11, 84-94)

Pierwotny plan wydatków majątkowych ŁUW na 2022 r. wynosił 4.349 tys. zł i przewidywał realizację sześciu zadań, z czego z jednego zadania pn. *Dostosowanie pomieszczeń Dyspozytorni Medycznej do potrzeb obsługi zdarzeń przez Wojewodę* (40 tys. zł) zrezygnowano z powodu konieczności zmian koncepcji w zakresie dostosowania obecnie wykorzystywanych pomieszczeń dyspozytorni.

W ciągu roku dokonano zmniejszenia wydatków majątkowych o 1.311,1 tys. zł i zwiększenia o 2.451,1 tys. zł do kwoty planu po zmianach 5.489 tys. zł. Zmiany wynikały m.in. z wprowadzenia 11 nowych zadań (1.292,4 tys. zł) i dotyczyły m.in. zakupu sprzętu specjalistycznego dla placówki Straży Granicznej w Łodzi (369,3 tys. zł)⁵⁷ celem zapewnienia bezpieczeństwa na lotniczym przejściu granicznym w Łodzi oraz właściwego zabezpieczenia wykonywanych czynności służbowych realizowanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej; wykonania sieci komputerowej i dedykowanej instalacji elektrycznej w budynku przy ul. Traugutta w Łodzi (244,9 tys. zł) w związku z koniecznością dostosowania pomieszczeń do wykonywania pracy przez pracowników ŁUW; czy rozbudowy istniejącego systemu kolejkowego na potrzeby realizacji zadań związanych z obsługą cudzoziemców oraz spraw paszportowych⁵⁸ (117 tys. zł). W trakcie roku na łącznie zaplanowanych 16 zadań w pełni zrealizowano 14, z jednego zadania pn. Zakup sprzętu informatycznego i/lub radiowego na potrzeby dyspozytorni medycznej (57 tys. zł) zrezygnowano z powodu braku wymaganego asortymentu u dostawców radio przemienników i trudności w pozyskaniu podzespołów przez producentów, a jedno zadanie przeniesiono do realizacji w 2023 r. Ponadto realizacja dwóch zadań kontynuowana będzie w 2023 r.

Wydatki majątkowe w ŁUW wyniosły 5.386,2 tys. zł i stanowiły 123,8% planu, 98,1% planu po zmianach i 64% wydatków majątkowych poniesionych w 2021 r. (8.417,1 tys. zł). Środki te wykorzystano m.in. na modernizację infrastruktury sieciowej ŁUW w celu utworzenia sieci kampusowej (2.917,5 tys. zł), dostosowanie nieruchomości przy ul. Łąkowej w Łodzi do potrzeb funkcjonowania Wojewódzkiego Magazynu Przeciwpowodziowego (739,4 tys. zł)⁵⁹, czy zakupu 16 sztuk urządzeń wielofunkcyjnych w związku z wykonywaniem czynności związanych z legalizacją pobytu i pracy w Wydziale Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców w ŁUW (182,6 tys. zł).

Zmiany w planie wydatków majątkowych wynikały z faktycznych potrzeb, a przeniesień między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji budżetowej, dokonano zgodnie z dyspozycją art. 171 ust. 3 i 4 uofp.

(akta kontroli str. 1826-1832, 1842-1845)

Na dzień 31 grudnia 2022 r. zobowiązania w części 85/10 wyniosły 28.363,6 tys. zł i były wyższe od wykazanych w roku 2021 r. o 5.685,7 tys. zł (22.677,9 tys. zł), tj. o 25,1%. Zobowiązania dotyczyły przede wszystkim dodatkowego wynagrodzenia

⁵⁶ Dodatkowo 942,3 tys. zł wydatków niewygasających z upływem 2021 r. realizowanych w 2022 r.

⁵⁷ Zadanie realizowane w ramach wydatków niewygasających w 2021 r.

⁵⁸ W ramach projektu FAMI pn. Łódzkie przyjazne cudzoziemcom, realizowanego w ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji na lata 2014-2020.

⁵⁹ Oba zadania kontynuowane w 2023 r.

rocznego oraz nagród rocznych dla funkcjonariuszy (18.995,6 tys. zł), pochodnych od dodatkowego wynagrodzenia (4.331,5 tys. zł) i wynagrodzeń bezosobowych, w szczególności dla osób wyznaczonych do wykonywania czynności w imieniu Inspekcji Weterynaryjnej (1.855,6 tys. zł). Wzrost zobowiązań w 2022 r. spowodowany był m.in. wzrostem naliczonego dodatkowego wynagrodzenia rocznego dla pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych w związku z zwiększeniem wynagrodzeń od 1 lipca 2022 r.⁶⁰, oraz wzrostem wynagrodzeń w WIW w Łodzi.

Zobowiązania ogółem ŁUW wynosiły 5.529,9 tys. zł i były wyższe od zobowiązań za 2021 r. o 183,4 tys. zł (5.346,5 tys. zł) i dotyczyły w głównej mierze dodatkowego wynagrodzenia rocznego wraz z kosztami pracodawcy. Wzrost zobowiązań w 2022 r. wynikał przede wszystkim ze wzrostu wynagrodzenia oraz zwiększenia zatrudnienia w ŁUW o 20 etatów w wydziale właściwym ds. legalizacji pobytu, na realizację zadań związanych z obsługą wniosków cudzoziemców i prowadzeniem postępowań o wydanie zezwolenia na pracę.

(akta kontroli str. 2642-2645, 3415-3417, 3919-3943, 4909-4941)

Na koniec 2022 r. w części 85/10 wystąpiły zobowiązania wymagalne w kwocie 13,3 tys. zł, które dotyczyły zwrotu kosztów postępowania sądowego i zastępstwa procesowego. Powstanie ww. zobowiązań wymagalnych spowodowane było zwłoką w przekazywaniu dokumentacji źródłowej do komórki finansowo-księgowej, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*. Należności uiszczono w styczniu 2023 r. Od należności nie naliczono odsetek od nieterminowej płatności.

W trakcie roku budżetowego ŁUW poniósł wydatki na odsetki od płatności w kwocie 818,2 tys. zł, z czego 813,8 tys. zł w związku z koniecznością uregulowania zobowiązań wymagalnych wynikających z wyroków sądowych, 1,7 tys. zł od składek społecznych w związku z błędnie złożonymi oświadczeniami przez konsultantów wojewódzkich⁶¹, 4,3 tys. zł od zaległości podatkowych⁶² w opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi i 0,1 tys. zł za nieterminową płatność za usługę⁶³.

(akta kontroli str. 3919-3943, 4909-4941)

Szczegółowym badaniem pod kątem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności objęto 88 wydatków w wysokości 11.239,3 tys. zł (9,2%)⁶⁴. Próbkę do badania dobrano metodą monetarną⁶⁵ z pozapłacowych wydatków budżetu państwa (20 pozycji o wartości 4.452,8 tys. zł) oraz metodą celową (6.786,5 tys. zł). Wylosowane dowody dotyczyły wydatków majątkowych (2.965,2 tys. zł) i wydatków bieżących jednostek budżetowych (8.274,1 tys. zł). W badanej próbie 36 zapisów na kwotę 185 tys. zł dotyczyło badania energii elektrycznej na wybranych punktach poboru energii (dalej „PPE”), a ustalenia w tej kwestii opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego. W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano w granicach kwot określonych w planie finansowym, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Realizacja wydatków objętych badaniem była zgodna z zasadami gospodarowania środkami publicznymi.

(akta kontroli str. 1820-1825)

⁶⁰ Na podstawie ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r., o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2139).

⁶¹ Na podstawie ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o konsultantach w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2019 r. poz. 886)

⁶² W związku ze złożonymi korektami deklaracji dot. wysokości opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi za okres od 1 lipca 2018 r. do 30 listopada 2019 r.

⁶³ Powstałymi w wyniku błędnego przekazania płatności na inny rachunek bankowy niż wskazano na fakturze. Dokonano refundacji odsetek przez pracownika odpowiedzialnego za dopuszczenie do zwłoki i omyłki.

⁶⁴ Wydatki ponoszone w działach: 01095 - 3.121,8 tys. zł; 60031 - 72,5 tys. zł; 70005 - 2460,2 tys. zł; 75011 - 3.310,9 tys. zł; 75421 - 622,8 tys. zł; 85146 - 77,4 tys. zł; 85157 - 844,1 tys. zł; 85321 - 3,3 tys. zł.

⁶⁵ Metoda uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej w 2022 r.⁶⁶ w Urzędzie wprowadzono następujące działania celem ograniczenia zużycia energii:

- w grudniu 2022 r. zamieszczono w budynku ŁUW informacje na drzwiach toalet z prośbą o gaszenie świateł;
- opóźniono wprowadzenie sezonu grzewczego o cztery tygodnie a przed uruchomieniem zredukowano zakres konwektorów na kaloryferach;
- w październiku 2022 r. przekazano do Dyrektorów Wydziałów i Biur ŁUW pismo informacyjne zwracające uwagę na konieczność oszczędzania energii cieplnej w budynkach;
- rozpoczęto konsultacje⁶⁷ celem zakupu i montażu paneli fotowoltaicznych na dwóch budynkach⁶⁸ ŁUW.

Działania skutkujące ograniczeniem energii rozpoczęto także w okresach wcześniejszych - od 2018 r. wymieniając oświetlenie na energooszczędne i malując pomieszczenia na kolor biały, a w grudniu 2021 r. wprowadzając tzw. „druk podążający”, co wyeliminowało eksploatację drukarek i skanerów w pokojach⁶⁹. Ponadto w toku kontroli NIK pismem z dnia 13 stycznia 2023 r. przekazano do Dyrektorów poszczególnych komórek merytorycznych pisemną informację wskazującą na konieczność racjonalizacji zużycia energii (tj. wyłączanie niewykorzystywanych urządzeń z zasilania, gotowanie w czajnikach jedynie niezbędnej ilości wody, wyłączania światła przy opuszczaniu pokoju, racjonalnego wietrzenia pokoi, regulacji jasności monitorów, korzystania z listew zasilających).

Jak wyjaśnił Wojewoda Łódzki komórki merytoryczne ŁUW dokonały analizy kosztów z tytułu energii, a komórka finansowa udostępnia cykliczne informacje komórkom merytorycznym na temat poziomu wykonania wydatków w nadzorowanych przez nie budżetach. Wskutek dokonanych analiz jedna z komórek dokonała wymiany sprzętu komputerowego i urządzeń klimatycznych na sprzęt o wyższej klasie energetycznej, w efekcie czego obniżono na koniec 2022 r. zużycie prądu z 13 do ok 9,5 MWh/miesiąc, a obiekt wyposażono w czujniki ruchu. Druga komórka poinformowała, o działaniach podejmowanych w latach 2018 i 2021, kiedy to dokonano zmian mocy umownych dla dwóch PPE uzyskując oszczędności w wysokości 48 tys. zł. Wskazano ponadto, że wzrost zużycia energii w 2022 r. w porównaniu do 2021 i 2020 r. w głównej mierze wynikał z pracy zdalnej pracowników ŁUW podczas pandemii COVID-19. Wyjaśniono także, że niższe zużycie energii nie przekłada się na zmniejszenie opłat, co spowodowane jest wzrostem stawek za 1kWh.

(akta kontroli str. 2562-2570, 2578-2595, 2960-2963)

ŁUW poniósł w latach 2021 i 2022 wydatki na energię elektryczną w wysokości 587,7 tys. zł i 573,9 tys. zł, w tym na dystrybucję energii elektrycznej w kwocie odpowiednio 317,8 tys. zł i 341,5 tys. zł. Analiza poniesionych w 2022 r. wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej, przeprowadzona w zakresie trzech punktów poboru energii elektrycznej (dalej „PPE”) o łącznej wartości 185 tys. zł⁷⁰ (23 faktury) wykazała, że:

- 1) w PPE nr PLLZED000005166508 ponoszono opłaty za ponadumowny pobór energii biernej, które wyniosły 36,7 tys. zł i stanowiły 54,2% wydatków

⁶⁶ Dz.U z 2023 nr 269.

⁶⁷ W 2023 r. ŁUW planuje złożyć wniosek o dofinansowanie do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi, a w 2024 r. rozpocząć postępowanie przetargowe.

⁶⁸ Ul. Żeromskiego 87 i ul. Gdańska 73 w Łodzi.

⁶⁹ Przed wdrożeniem ww. zmian w ŁUW wykorzystywano 526 urządzeń drukujących 15 producentów, z czego 60% stanowiły małe, nieekonomiczne drukarki stanowiskowe. Wykonawca ww. usługi druku centralnego wstawił 52 urządzenia i na dzień kontroli w Urzędzie aktywnych było 130 urządzeń.

⁷⁰ W tym kwota 12,6 tys. zł stanowiła zobowiązanie 2022 r.

poniesionych na usługi dystrybucji (67,7 tys. zł). Dla ww. PPE w 2022 r. nie przeprowadzono analizy zasadności i opłacalności montażu układu do kompensacji energii biernej i nie zakupiono urządzenia kompensującego. Przeprowadzona w 2020 r. weryfikacja⁷¹, udokumentowana notatką służbową, dotycząca możliwości zmniejszenia opłat z tytułu energii elektrycznej wskazywała m.in. na możliwość ograniczenia opłat z tytułu wytwarzania energii biernej pojemnościowej, w tym m.in. ww. adresu ul. Piotrkowska 103, gdzie udział procentowy w opłacie energii biernej pojemnościowej w 2019 r. wynosił najwięcej z wszystkich porównywanych lokalizacji (39%).

- 2) w PPE nr PLLZED000001317200 maksymalna moc pobrana kształtowała się w poszczególnych okresach rozliczeniowych od 77 kW do 130 kW, co stanowiło od 59% do 100% mocy umownej (130 kW). W okresach rozliczeniowych luty, marzec, kwiecień, maj, wrzesień, grudzień 2022 r. moc pobrana stanowiła 59%-69% wartości mocy zamówionej. Z kolei w pozostałych miesiącach wynosiła odpowiednio 74%, 91%, 100%, 85%, 85% i 70%.
- 3) w PPE nr PLLZED000047960502 przez cały 2022 r. moc umowna wynosiła 50kWh, a zużycie w każdym miesiącu 2022 r. nie przekroczyło 1kW, przy czym zgodnie z *Potwierdzeniem możliwości świadczenia usługi dystrybucji i określenia parametrów technicznych dostaw z dnia 30 grudnia 2021* minimalny zakres obciążalności układu dopuszczał 28 kW.
- 4) w ŁUW nie wystąpiono o dane profilowe potwierdzające zużycie energii w strefach czasowych i w związku z tym jednostka nie przeprowadziła analizy w zakresie opłacalności zastosowania wielostrefowej grupy taryfowej. Za okresy rozliczeniowe od stycznia do grudnia 2022 r. dla PPE nr PLLZED000005166508 (taryfa C21) opłata sieciowa zmienna wynosiła 10,7 tys. zł, podczas gdy w grupie taryfowej wielostrefowej C23⁷² byłaby niższa o 3,7 tys. zł brutto. Dla PPE nr PLLZED000001317200 (taryfa nr B21) opłata sieciowa zmienna wynosiła 19,4 tys. zł, podczas gdy w grupie taryfowej wielostrefowej B23⁷³ mogłaby być niższa o 10,9 tys. zł brutto.

(akta kontroli str. 1820-1825, 2042-2245, 2245-2349, 2564-2960, 6124-6142)

Badaniem pod kątem prawidłowości stosowania przez ŁUW procedur określonych w Pzp objęto trzy postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na łączną kwotę netto 1.793,5 tys. zł i brutto 2.206 tys. zł, dotyczące:

- usługi ochrony osób i mienia w obiektach ŁUW oraz konwojowania wartości pieniężnych, na kwotę netto 1.623 tys. zł oraz brutto 1.996,3 tys. zł, dokonanej w trybie art. 275 pkt 1 Pzp, tj. w trybie podstawowym bez przeprowadzenia negocjacji,
- rozbudowy istniejącego systemu kolejkowego w ŁUW na potrzeby realizacji zadania związanego z obsługą cudzoziemców oraz spraw paszportowych na kwotę netto 95,1 tys. zł i brutto 117 tys. zł, w tym 7,8 tys. zł w ramach Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji „Łódzkie przyjazne cudzoziemcom” nr 9/10-2019/OG-FAMI, dokonanego z wyłączeniem stosowania przepisów Pzp, zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 Pzp,
- zakupu klimatyzatorów wraz z przeglądem okresowym w okresie gwarancji, na kwotę netto 75,4 tys. zł oraz brutto 92,7 tys. zł, dokonanego w oparciu o ustawowe przesłanki wyłączenia stosowania, określone w art. 2 ust. 1 pkt 1 Pzp.

W wyniku badania ustalono, że wyboru wykonawców dokonano zgodnie z postanowieniami Pzp i aktami wewnętrznymi oraz rzetelnie udokumentowano.

⁷¹ W 2020 r. podmiot zewnętrzny sporządził Raport z wykonanych badań Jakości Energii Elektrycznej w RGnn obiektów: ŁUW ul. Piotrkowska 104 i ŁUW ul. Żeromskiego 87.

⁷² Dane o ilości zużytej energii elektrycznej w poszczególnych strefach czasowych od [REDACTED]

⁷³ Dane o ilości zużytej energii elektrycznej w poszczególnych strefach czasowych od [REDACTED]

Dokonując wyboru wykonawców zamówień stosowano zasadę zachowania uczciwej konkurencji oraz ich równego traktowania. Realizacja zamówień była zgodna z treścią zawartych umów.

W Urzędzie zapewniono terminową publikację aktualnych planów postępowań o udzielenie zamówień oraz wywiązano się z obowiązku przekazania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych sprawozdań o udzielonych zamówieniach, a także z obowiązku zamieszczenia w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenia o zamówieniu na usługi ochrony osób i mienia w obiektach ŁUW oraz ogłoszenia o wynikach tego postępowania.

Wydatkowana w 2022 r. kwota z tytułu ww. zamówień wyniosła 803,5 tys. zł i stanowiła 0,7% wydatków ŁUW.

(akta kontroli str. 3584-3600)

Działania nadzorcze w obszarze wydatków realizowane były przez Wojewodę Łódzkiego poprzez dokonywanie okresowych analiz wykonania budżetu państwa obejmujących m.in. prawidłowość wykorzystania środków finansowych, w tym w zakresie zgodności poniesionych wydatków z przeznaczeniem, przekazywania i wykorzystania dotacji oraz badania stopnia realizacji przewidzianych zadań. Przeprowadzenie analizy dokumentowano w formie okresowych informacji z wykonania budżetu państwa w układzie klasyfikacji budżetowej oraz zadaniowej, zawierających wnioski i zalecenia kierowane do jednostek podległych i nadzorowanych.

W 2022 r. przeprowadzono pięć kontroli, których przedmiotem była problematyka wydatkowania środków publicznych, obejmujących m.in. przestrzeganie w toku wykonywania budżetu procedur kontroli zarządczej, dokonywania wydatków z uwzględnieniem przepisów dotyczących zamówień publicznych oraz wykorzystania w 2020 r. środków z budżetu państwa na finansowanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenienia się, profilaktyki oraz zwalczania skutków COVID-19. Kontrole przeprowadzono w Wojewódzkim Inspektoracie Farmaceutycznym w Łodzi, WSSE w Łodzi i Komendzie Wojewódzkiej PSP w Łodzi, WIW w Łodzi oraz WIID w Łodzi. Ponadto w 2022 r. Wydział Finansów i Budżetu ŁUW przeprowadził siedem kontroli finansowych w obszarze wydatków na dotacje. Ilość przeprowadzonych kontroli uzależniona była od zasobu kadrowego komórek merytorycznych.

W wyniku kontroli zobowiązano kierowników kontrolowanych jednostek do usunięcia stwierdzonych uchybień oraz do podjęcia działań mających na celu zapobieżenie ich powstawaniu na przyszłość. O sposobie wykonania zaleceń oraz podjętych działaniach, jednostki kontrolowane powiadomiły ŁUW w terminie 30 dni od daty otrzymania wystąpień pokontrolnych.

(akta kontroli str. 2811-2822)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dysponent części w przypadku jednego z dwóch⁷⁴ wniosków otrzymanych z Kancelarii Prezesa Rady Ministrów złożonych na podstawie §1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 27 lutego 2017 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa nie dopełnił obowiązków wynikających z §1a ust. 2 pkt 2 ww. rozporządzenia i nie poinformował w terminie 14 dni Prezesa Rady Ministrów o braku zasadności złożenia wniosku, o którym mowa w § 1 ust. 1, wraz z merytorycznym uzasadnieniem takiego stanowiska. Wniosek Gminy Koluszki⁷⁵

⁷⁴ Drugi złożony wniosek dotyczył zadania na kwotę 34.000 tys. zł.

⁷⁵ Wniosek z 30 sierpnia 2022 r. Gminy Koluszki złożony do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i przekazany z KPRM do ŁUW wraz z pismem znak BPRM.RO.5031.526.2022.DS z 28 września 2022 r.; przygotowywany na

z prośbą o przyznanie środków z rezerwy ogólnej dla zadania pn. *Budowa budynku Klubu Sportowego w Różyca z instalacjami wewnętrznymi i zewnętrznymi wraz z niezbędną infrastrukturą* na kwotę 2.000 tys. zł, przekazany z KPRM, nie został w terminie uzupełniony przez beneficjenta, w konsekwencji czego nie mógł być dalej procedowany przez dysponenta.

Jak wyjaśnił Wojewoda Łódzki, informacja nie została przekazana do Prezesa Rady Ministrów gdyż Wojewoda nie uznał wniosku za niezasadny, a jedynie ze względu na braki formalne i czas ich uzupełniania⁷⁶, nie mógł on zostać poddany dalszej procedurze.

(akta kontroli str. 2956-2958, 3249-3277, 3423-3426, 3512-3513)

2. Dyrektor Biura Wojewody nie dokonała w sposób rzetelny, tj. zapewniający ślad rewizyjny, zatwierdzenia rozliczenia udzielonych dwóch dotacji na kwotę 1.855,8 tys. zł objętych kontrolą, przeznaczonych dla Gminy Łowicz na zadanie pn. *Remont kwatery wojennej żołnierzy Wojska Polskiego poległych w 1939 r. położonej na cmentarzu rzymskokatolickim w Łęczycy*⁷⁷ i Gminy Rozprza na realizację zadania pn. *Remont cmentarza wojennego żołnierzy Wojska Polskiego poległych w 1939 r., położonego w miejscowości Milejów*⁷⁸, pomimo iż zgodnie z art. 152 ust. 2 uofp dysponent części został zobowiązany do zatwierdzenia rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, przedstawionego przez obowiązującą do tego jednostkę w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia.

Zgodnie z wyjaśnieniem Wojewody Łódzkiego o zatwierdzeniu rozliczenia dotacji, tj. akceptacji przedstawionych dokumentów i terminie przekazania środków, JST informowane są telefonicznie. Nie zgłaszały one uwag odnośnie sposobu informowania ich o pozytywnym rozliczeniu dotacji i terminie przelewu środków, który określony był w zawartym porozumieniu. Ponadto JST są w stałym kontakcie z pracownikami Biura Wojewody.

Jak wyjaśnił Dyrektor Biura Wojewody przeprowadzone zatwierdzenie rozliczenia dotacji obejmowało rozliczenie w zakresie rzeczowo-finansowym i polegało na weryfikacji przez pracownika merytorycznego przesłanych przez JST dokumentów, a następnie wystąpienia po ich akceptacji do Wydziału Finansów i Budżetu ŁUW celem uruchomienia procedury wypłaty środków w związku z wykonaniem zadania. Pismo to jest akceptowane przez Dyrektora Wydziału i Głównego Księgowego Budżetu Wojewody.

Zdaniem NIK zatwierdzenie rozliczenia dotacji ma celu weryfikację wykorzystania dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, a faktyczne wykorzystanie dotacji następuje dopiero poprzez zapłatę za zrealizowane zadanie, na które dotacja została udzielona. Przekazanie środków na rachunek beneficjenta nie oznacza wykorzystania dotacji⁷⁹. Celem pełnej weryfikacji prawidłowości wykorzystania środków z dotacji jest także sprawdzenie, czy przekazana dotacja została wydatkowana zgodnie z przeznaczeniem, tj. przekazana właściwemu podmiotowi, we właściwej wysokości. Ponadto zgodnie z zawartymi Porozumieniami, ostatecznym rozliczeniem dotacji były wyciągi bankowe potwierdzające płatność, do złożenia których zobowiązani zostali beneficjenci

podstawie pisma znak RT-III.3146.41.2022 z 30 września 2022 r. i złożony w pierwotnej wersji do ŁUW w dniu 8 listopada 2022 r.

⁷⁶ Wskazano, że Wojewoda może wystąpić do Ministra Finansów o wydanie decyzji finansowej umożliwiającej zawarcie umowy dotacji, które to decyzje wydawane są do 30 listopada danego roku (okres oczekiwania na jej wydanie wynosi około jednego miesiąca).

⁷⁷ Porozumienie nr 28/2022 z 4 maja 2022 r. w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, aneksowane w dniu 27 października 2022 r. i w dniu 29 listopada 2022 r.

⁷⁸ Porozumienie nr 30/2022 z 4 maja 2022 r. w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, aneksowane w dniu 4 listopada 2022 r.

⁷⁹ Wyrok WSA z 14 września 2017 r. sygn. Akt VIII SA/Wa 190/17.

w określonym terminie. Dokumentacja przedstawiona do kontroli wskazywała, że po przekazaniu środków z dotowanymi jednostkami nie prowadzono korespondencji celem weryfikacji prawidłowości wydatkowania ich wydatkowania. Dlatego też nie można zgodzić się z prezentowanym przez Wojewodę i Dyrektora Biura stanowiskiem, zgodnie z którym jedyną i wystarczającą weryfikacją, jest ta dokonywana przed przekazaniem środków dotacji.

(akta kontroli str. 766-959, 2705-2740, 3428-3429)

3. Dyrektor Biura Wojewody nie wezwała beneficjenta dotacji celowej, tj. Burmistrza Gminy Łęczycza realizującego zadanie pn. *Remont kwatery wojennej znajdującej się na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Kaliskiej w Łęczycy* (925,1 tys. zł), do uzupełnienia nieprzekazanego w terminie wynikającym z Porozumienia nr 28/2022 aneksowanego w dniu 29 listopada 2022 r. w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, tj. do 15 grudnia 2022 r. dokumentu ostatecznego rozliczenia dotacji tj. potwierdzenia dokonanego przez beneficjenta przelewu środków z dotacji na rachunek wykonawcy prac remontowych. Pomimo braku ostatecznego dokumentu potwierdzającego realizację zadania, zakończono proces udzielania i rozliczania dotacji, a dokument został uzupełniony podczas kontroli NIK w 2023 r.

Wojewoda Łódzki wyjaśnił, że odnośnie ww. zadania przeprowadzona została lustracja, która wykazała, że remont został wykonany zgodnie z zawartym porozumieniem, a środki przekazano dopiero po stwierdzeniu zgodności otrzymanych dokumentów. Po wykonaniu przelewu do wykonawcy w rozmowach telefonicznych otrzymano odpowiedź, że Miasto wysłało potwierdzenie dokonanego przelewu w dniu 29 listopada 2022 r. Podczas późniejszych weryfikacji stwierdzono przeoczenie wspomnianego dokumentu, który w wyniku nieprawidłowego działania systemu wysyłki elektronicznej nie dotarł do Ł.U.W. Miasto poproszone o uzupełnienie braku przesało niezwłocznie dokument oraz zrzut ekranu potwierdzający wysyłkę w dniu 29 listopada 2022 r.

Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora Biura Wojewody Miasto Łęczycza poinformowało telefonicznie Łódzki Urząd Wojewódzki o wysłaniu elektronicznie potwierdzenia wykonanej operacji w dniu 29 listopada 2022 r., które ostatecznie nie dotarło do Urzędu. W dniu 3 marca 2023 r. dokumenty zostały uzupełnione. NIK wskazuje, że beneficjent dotacji zobowiązany był na mocy zawartego porozumienia do złożenia wymaganej dokumentacji celem potwierdzenia prawidłowości realizacji zadania i wydatkowania przekazanych środków, a dysponent zobowiązany był do zapewnienia rzetelnego procesu weryfikacji realizacji przez beneficjenta obowiązków wynikających z porozumienia. Brak wymaganego porozumieniem ostatecznego rozliczenia dotacji w rzeczywistości uniemożliwił potwierdzenie prawidłowości realizacji zadania przez beneficjenta.

(akta kontroli str. 766-959, 2705-2740, 2791-2810, 3428-3429, 3538-3540)

4. W Ł.U.W. pomimo obowiązku wynikającego z art. 44 ust. 3 pkt 1 uofp, zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów, optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów - nie podjęto skutecznych działań mających na celu ograniczenie ponoszonych wydatków na usługi dystrybucji energii elektrycznej (opłaty sieciowej stałej poprzez dostosowanie mocy umownej do faktycznych potrzeb, opłaty sieciowej zmiennej poprzez dobór odpowiedniej wielostrefowej grupy taryfowej).

W wyniku kontroli stwierdzono, że:

--- dla PPE nr PLLZED000005166508 ul. Piotrkowska 103 w Łodzi, gdzie opłaty za ponadumowny pobór energii biernej w 2022 r. wyniosły 36,7 tys. zł tj.

54,2% wydatków poniesionych na usługi dystrybucji (67,7 tys. zł brutto), nie zamontowano układu do kompensacji energii biernej, pomimo iż w wyniku analizy przeprowadzonej w ŁUW w 2020 r. wskazano na możliwość zmniejszenia kosztów z tytułu poboru energii m.in. poprzez ograniczenie kosztów wytwarzania energii biernej pojemnościowej poprzez zakup takiego urządzenia⁸⁰.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny opłaty z tytułu wytworzenia energii biernej pojemnościowej stanowią około 20% opłat w poszczególnych lokalizacjach. Najkorzystniejszym rozwiązaniem, celem ograniczenia tych opłat, jest wykonanie analizy ERW, która to analiza ma prowadzić do jednoznacznego wykazania gdzie znajdują się mocne i słabe strony systemu zasilania w energię, nie tylko elektryczną, gdyż analizie podlegają wszystkie rodzaje pobieranej czy oddawanej energii. Wynikiem analizy są konkretnie w niej wykazane korzyści finansowe jakie płyną z wdrażanych zmian oraz ekonomiczne uzasadnienie sugerowanych inwestycji. Dyrektor Generalny wyjaśnił, że na rynku dostępnych jest dużo urządzeń do kompensacji energii biernej pojemnościowej ale większość z nich nie gwarantuje w stu procentach zniwelowania opłat oraz poprawę pracy sieci energetycznej i obniżenia zużycia energii. Każde takie urządzenie należy dobrać i dostosować indywidualnie do warunków poszczególnych sieci. Dyrektor Generalny wyjaśnił, że z uwagi na prognozowany koszt analizy ERW wynoszący 25 tys. zł brutto oraz koszt zakupu i montażu urządzeń do kompensacji mocy biernej dla poszczególnych lokalizacji szacowany na 56 tys. zł ogółem, przy prognozowanym czasie zwrotu nakładów wynoszącym dwa lata, z uwagi na brak środków inwestycyjnych nie realizowano ww. inwestycji, przy czym nie wykluczone jest podjęcie działań z roku bieżącym lub kolejnym. Ponadto wyjaśnił, że moc bierna pojemnościowa wzrasta po założeniu dodatkowych odbiorników o charakterze nieliniowym typu led, komputery, zasilacze, które w dużym stopniu generują moc bierną pojemnościową. Urządzenie do kompensacji mocy biernej może być zainstalowane dopiero w momencie zakończenia modernizacji oświetlenia, która cały czas jest w toku. Po wymianie oświetlenia na ledowe zaleca się analizę parametrów sieci i dopiero wówczas, zdaniem Dyrektora Generalnego można będzie zakupić odpowiednie urządzenie kompensacyjne.

(akta kontroli str. 2052-2245, 2379-2380, 2567-2570, 2578-2594)

— PPE nr PLLZED000047960502 ul. Łąkowa 40, dla którego w 2022 r. zużycie w każdym miesiącu 2022 r. nie przekroczyło 1kW, moc umowną ustalono w wysokości 50kWh, pomimo, iż zgodnie z Potwierdzeniem możliwości świadczenia usługi dystrybucji i określenia parametrów technicznych dostaw z dnia 30 grudnia 2021 r. minimalny zakres obciążalności układu dopuszczał 28 kW.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny, według dokumentacji projektowej moc przyłącza zapewniająca bezproblemowe funkcjonowanie powinna wynosić 135kW, przy czym do czasu pełnego uruchomienia ustalono moc umowną na poziomie 37% wartości docelowej. Dyrektor Generalny wyjaśnił, że moc umowna musiała zostać ustalona na takim poziomie aby zapewnić zasilanie instalacji i urządzeń zamontowanym oraz prawidłowy odbiór wykonywanych etapami prac. Ponieważ budynek jest nadal w przebudowie, celem oszczędności część urządzeń jest wyłączona a inne funkcjonują w ograniczonym zakresie.

⁸⁰ Zgodnie z notatką oszacowano, że zlecenie wykonania pomiarów i analizy pracy sieci to koszt w wysokości ok. 7,5 tys. zł, a koszt zakupu i montażu urządzeń do kompensacji to koszt około 56 tys. zł, przy prognozowanym czasie zwrotu nakładów do dwóch lat. Ponadto wskazano, że dla adresu Piotrkowska 103 procentowy udział w opłatach energii biernej pojemnościowej w 2019 r. wynosił 39% tj. najwięcej spośród sześciu badanych lokalizacji.

NIK zauważa, że w 2022 r. w ww. PPE zarejestrowano znikomy pobór mocy, a zmniejszenie wartości zamówionej do wartości minimalnej 28 kW ograniczyłoby opłatę stałą sieciową o ok. 4,5 tys. zł. Zgodnie z Taryfą dla usług dystrybucji energii elektrycznej [REDAKTOWANE], moc umowną można zamówić raz w roku indywidualnie dla poszczególnych okresów rozliczeniowych w terminie określonym w umowie. Operator na stronie internetowej zamieścił formularz „Zamówienie mocy umownej”, który przewidywał możliwość zamówienia mocy na poszczególne okresy rozliczeniowe oraz zmianę grupy taryfowej.

(akta kontroli str. 2052-2245, 2379-2380, 2567-2570, 2578-2594)

— W ŁUW dla PPEPLLZED000005166508 (taryfa C21) oraz PPE PLLZED000001317200 (taryfa B21) nie analizowano możliwości stosowania innej grupy taryfowej np. wielostrefowej, nie wystąpiono o przekazanie danych profilowych dotyczących zużycia energii i nie uzyskiwano tych danych z indywidualnych kont eBOK założonych na portalu OSB lub sprzedawcy energii. Nie przeprowadzono także analizy kosztów korzystania z poszczególnych grup taryfowych. Powyższe działanie skutkowało naliczeniem opłaty sieciowej zmiennej dla PPE nr PLLZED000005166508 za okres od stycznia do grudnia 2022 r. w wysokości 10,7 tys. zł, podczas gdy opłata sieciowa zmienna byłaby niższa w grupie taryfowej wielostrefowej C23 o 3,7 tys. zł brutto. Z kolei dla PPE nr PLLZED000001317200 za okres od stycznia do grudnia 2022 r. naliczono opłatę sieciową zmienną w wysokości 19,4 tys. zł, podczas gdy opłata ta w grupie taryfowej wielostrefowej B23 mogłaby być niższa o 10,9 tys. zł brutto.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny działania te znajdują się w planie realizacji na 2023 r. Pandemia wymusiła przekierowanie działań wydziału merytorycznego na inne sprawy związane m.in. z budową szpitala tymczasowego czy organizacji punktu szczepień. Spowodowała także wstrzymanie innych działań, w tym poddawanie analizie zużycia energii, zwłaszcza że w tym okresie zmalało zużycie w związku z kierowaniem pracowników na prace zdalną.

NIK zauważa, że jednostka ponosiła wydatki na usługi dystrybucji energii elektrycznej przy czym brak ich szczegółowej analizy w 2022 r. uniemożliwił realizację wydatków w sposób oszczędny. Ponadto część urządzeń zużywa energię elektryczną również poza godzinami pracy jednostki i analiza zużycia energii w strefach czasowych wskazywałaby zasadność wyboru odpowiedniej grupy taryfowej.

(akta kontroli str. 2042-2245, 2246-2349, 2558-2561, 3541-3563)

5. W ŁUW z powodu zwłoki w przekazaniu, pomiędzy poszczególnymi komórkami Urzędu, dokumentacji źródłowej dotyczącej wyroku Sadu Administracyjnego w Łodzi I Wydział Cywilny sygn. akt I ACa 1327/21 z 14 października 2022 r., wbrew postanowieniom §98 pkt 1) zarządzenia nr 18/2014 Dyrektora Generalnego z dnia 1 października 2014 r. w sprawie ustalenia zasad i procedur realizacji zadań służb finansowo-księgowych ŁUW, w nawiązaniu do zarządzenia nr 13 /2013 Dyrektora Generalnego z 16 maja 2013 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji obiegu dokumentów (dowodów księgowych) w Łódzkim Urzędzie Wojewódzkim, zgodnie z którym rozliczenie należności na rzecz wierzyciela w zakresie kwot zasądzonych wyrokiem powinno być dokonane niezwłocznie, po skompletowaniu lub uzupełnieniu dokumentacji, nie później niż w terminie 14 dni od wpływu do ŁUW wyroku z klauzulą wymagalności, lub wezwania do zapłaty - na dzień 31 grudnia 2022 r. wystąpiły zobowiązania wymagalne w kwocie 11,3 tys. zł⁸¹. Powyższy wyrok, zasądający m.in. zwrot kosztów zastępstwa

⁸¹ Kwota zobowiązań wymagalnych ogółem wynosiła 13,3 tys. zł.

procesowego w postępowaniu apelacyjnym w wysokości 11,3 tys. zł., przekazany został przez Prokuratorię Generalną do ŁUW pierwotnie w dniu 19 października 2022 r. i kolejno w dniu 27 października 2022 r.⁸², a wpłynął do komórki finansowo-księgowej w dniu 30 grudnia 2022 r. Zobowiązanie opłacono w dniu 5 stycznia 2023 r.

Jak wyjaśnił Dyrektor Generalny przyczyną wystąpienia zobowiązań wymagalnych było dostarczenie kompletnej dokumentacji do służb finansowo-księgowych w terminach uniemożliwiających ich uregulowanie w 2022 r. Pomimo, że wyrok przekazano do komórki finansowej w 2022 r. (30 grudzień) to z powodu braku środków w planie finansowym oraz uwzględniając ryzyko niezyskania przez dysponenta III stopnia zwiększenia planu w 2022 r., zobowiązania uregulowano w roku kolejnym. Ponadto Dyrektor Generalny wyjaśnił, że analiza terminów związanych z obiegiem dokumentacji w ŁUW wykazuje, że zobowiązania wymagalne wynikające z prawomocnych wyroku regulowane były bez zbędnej zwłoki, a czas ich procedowania w poszczególnej komórce organizacyjnej Urzędu związany był z koniecznością przeprowadzenia niezbędnych weryfikacji tj. kontroli merytorycznej i formalno-rachunkowej, przed zatwierdzeniem do zapłaty i realizacją przelewu.

(akta kontroli str. 2004-2013, 2638-2704, 3604-3696, 6143-6148)

2.2 Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w części 85/10 wydatku budżetu środków europejskich w kwocie 5.447,6 tys. zł stanowiły 100% planu po zmianach i były niższe od wydatków poniesionych w 2021 r. o 29% (7.677,1 tys. zł). Poniesione zostały na zadania realizowane przez Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi w ramach POLiŚ⁸³ w głównej mierze w związku z realizacją projektu pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa w transporcie kolejowym – etap I* na zakup ciężkiego samochodu specjalnego pożarniczego, ratowniczo-gaśniczego z napędem 4x4 (1.059,9 tys. zł) oraz samochodu do dekontaminacji przy zagrożeniach CBRNe (4.098,4 tys. zł), a także w związku z realizacją projektu pn. *Usprawnienie systemu ratownictwa na drogach – etap V* na zakup lekkiego samochodu rozpoznawczo-ratowniczego dla SGET (289,3 tys. zł). Zadania finansowane były w całości z środków z rezerwy celowej cz. 83 poz. 98 (4.626,6 tys. zł).

(akta kontroli str. 27, 50, 52-55, 85, 960-1017)

Stwierdzone
nieprawidłowości
OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie budżetu państwa i budżetu środków europejskich w 2022 r. przez kontrolowaną jednostkę. Powyższą ocenę uzasadnia realizacja skontrolowanych wydatków w sposób zgodny z zasadami gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w uofp i aktach wykonawczych. Wojewoda Łódzki wnioskował w 2022 r. o przyznanie środków z rezerwy ogólnej na zadania niewymagające nagłego wsparcia i niewywołane zdarzeniami losowymi, w tym w przypadku zadania polegającego na finansowaniu prac remontowych na cmentarzach i kwaterach wojennych i realizacją projektu „Pod biało-czerwoną”, wnioski złożone zostały z inicjatywy KPRM, a w pozostałych przypadkach po otrzymaniu w 2022 r. wniosków z JST. Nadzór nad wykorzystaniem środków

⁸² W piśmie znak KR-41-2689/18/PSA z 25 października 2022 r. wskazano, że Wyrok Sądu Apelacyjnego z 14 października 2022 r. I ACa 1327/21 wydany wskutek apelacji Skarbu Państwa od Wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 29 lipca 2021 r. sygn. akt I C 1106/18 jest prawomocny w całości i powinien być niezwłocznie wykonany zgodnie z art. 1060 ustawy z dnia 17 listopada 1694 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805) dalej: kpc. Zobowiązanie główne uregulowane zostało w dniu 31 października 2022 r.

⁸³ Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020.

prorowadzony był w sposób rzetelny. Stwierdzone nieprawidłowości przy dwóch udzielonych dotacjach, polegające na niezapewnieniu nadzoru nad realizacją postanowień zawartych porozumień oraz niezapewnieniu śladu rewizyjnego potwierdzającego weryfikację i zatwierdzenie prawidłowości ostatecznego rozliczenia dotacji, a także związane z brakiem szczegółowej analizy w 2022 r. wydatków na dystrybucję energii elektrycznej, umożliwiającej podejmowanie skutecznych działań zmierzających do ograniczenia jej zużycia/kosztów, oraz dotyczące niepoinformowania w wymaganym terminie Prezesa Rady Ministrów o braku zasadności złożenia wniosku o zwiększenie z rezerwy ogólnej budżetu państwa wydatków, po otrzymaniu wniosku z KPRM, z uwagi na skalę nieprawidłowości lub formalny charakter, nie spowodowały obniżenia oceny.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

3.1 Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania rocznych/łącznych sprawozdań za 2022 r. przez dysponenta części 85/10 – województwo łódzkie i sprawozdań jednostkowych ŁUW (dysponenta III stopnia) i sprawozdań jednostkowych dysponenta części 85/10:

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków, które nie wygasły z upływem roku budżetowego (Rb-28NW),
z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy WPR),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1).

Kontrolą poprawności sporządzenia objęto również sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 85/10 - województwo łódzkie na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek).

NIK w ramach przedmiotowej kontroli P/23/001 przeprowadziła kontrolę w WSSE w Łodzi, gdzie sprawdzeniem objęto m.in. prawidłowość sporządzenia wybranych sprawozdań. Stwierdzono że w sprawozdaniu jednostkowym Rb-N za IV kwartał 2022 r. wykazywano należności z tytułu kar i grzywien nałożonych przez Stację w drodze postanowień i decyzji, w przypadku których podmioty ukarane skorzystały z przewidzianych prawem możliwości skierowania sprawy do instancji odwoławczej, a także koszty wynikające z nałożenia i dochodzenia tych należności, podczas gdy

zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 6 oraz art. 14 pkt 17 załącznika nr 8 do rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁸⁴ prezentowane w układzie przedmiotowym należności pozostałe rozumiane są jako bezsporne należności niewymagalne. Łączna kwota wykazanych należności pozostających w toku rozpatrywania przez instancję odwoławczą oraz związanych z nimi kosztów wynosiła 1.121,2 tys. zł.

Kwota ta znalazła odzwierciedlenie w sprawozdaniu łącznym dysponenta części 85/10.

Wojewoda wyjaśnił, iż służby finansowe w ramach prowadzonego nadzoru dysponenta części 85/10 - województwo łódzkie nad prawidłowością sporządzania sprawozdań przez jednostki podległe, każdorazowo poddawały sprawdzeniu pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym otrzymywane sprawozdania, w tym sprawozdania z operacji finansowych oraz weryfikowały i przeprowadzały szczegółową analizę danych w nich zawartych, w szczególności pod kątem ich skorelowania z danymi wynikającymi ze sprawozdania Rb-27 – z wykonania planu dochodów budżetowych. WSSE w Łodzi przesyłała do sprawozdań Rb-N za poszczególne kwartały wyjaśnienia w zakresie wykazanych kwot w sprawozdaniu. Dane te nie pozwalały na stwierdzenie wskazanych nieprawidłowości.

W ramach sprawowanego nadzoru w 2022 r. przeprowadzono w trzech jednostkach podległych kontrole finansowe dotyczące przestrzegania w toku wykonywania budżetu⁸⁵ realizacji ogółu działań kontroli zarządczej podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w zakresie m.in. wiarygodności sprawozdań budżetowych i statystycznych. Kontrolami objęto prawidłowość i terminowość sporządzania sprawozdań. Nie stwierdzono nieprawidłowości i uchybień w tym zakresie.

(akta kontroli str. 2811-2822, 3536-3540, 4782-4978, 5158-5250)

Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych ŁUW były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym. Stosowany system kontroli zarządczej co do zasady zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań. Przy czym w sprawozdaniu Rb-27 ŁUW zawyżono zaległości netto w związku z ujęciem w ewidencji księgowej należności, która uległa przedawnieniu, co szerzej opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3759-3765, 3821-4125)

W sprawozdaniu jednostkowym Rb-N dysponenta części 85/10 wykazano środki zgromadzone na rachunku bankowym Wojewody prowadzonym w NBP dotyczące Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w kwocie 120.975 tys. zł, pomimo że Wojewoda nie był dysponentem tych środków, a jedynie przekazywał je jednostkom na realizację zadań, co szerzej opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*. W pozostałym zakresie sprawozdania jednostkowe dysponenta części 85/10 były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym.

(akta kontroli str. 4126-4782)

⁸⁴ Dz. U. poz. 2396 i z 2021 r. poz. 2431, dalej: rozporządzenie w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

⁸⁵ W Wojewódzkim Inspektoracie Farmaceutycznym w Łodzi kontrolę rozpoczęto w 2021 r., kontrola dotyczyła wykonania budżetu 2020 r., w dwóch pozostałych (WIW w Łodzi i WITD w Łodzi) rozpoczętych w 2022 r. – wykonania budżetu 2021 r.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W księgach rachunkowych ŁUW na dzień 31 grudnia 2022 r. widniała należność przejęta po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa⁸⁶ w kwocie 21,5 tys. zł - należność główna wraz z odsetkami w kwocie 132.6 tys. zł, pomimo że w toku prowadzonego od 2021 r. postępowania egzekucyjnego odsetki należne za okres od dnia 9 października 1992 r. do dnia 18 marca 2013 r. w kwocie 110.3 tys. zł zostały uznane za przedawnione. Skutkiem powyższego było zawyżenie w rocznym sprawozdaniu jednostkowym Rb - 27 ŁUW należności i zaległości netto o kwotę 110,3 tys. zł.

Działanie jednostki było sprzeczne z zasadami określonymi w art. 4 ust. 1, art. 20 ust. 1, art. 28 ust. 1 i art. 35 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którymi jednostki obowiązane są rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową, a aktualizacji stanu aktywów i pasywów dokonywać nie rzadziej niż na dzień bilansowy. Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie. Należności umorzone, przedawnione lub nieściągalne zmniejszają dokonane uprzednio odpisy aktualizujące ich wartość. Jeżeli od tych należności nie dokonano odpisów aktualizujących ich wartość lub dokonano odpisów w niepełnej wysokości, zalicza się je odpowiednio do pozostałych kosztów operacyjnych lub kosztów finansowych.

Zgodnie z przyjętymi procedurami ewidencji, ustalania i dochodzenia należności ŁUW komórką merytoryczną, odpowiedzialną za dochodzenie należności cywilnoprawnych po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa, a także przekazywania do komórki księgowości dyspozycji dokonywania zapisów w ewidencji księgowej ŁUW oraz przekazywania informacji o okolicznościach związanych z podjętymi czynnościami windykacyjnymi mającymi wpływ na wysokość należności lub sposób jej zaewidencjonowania był Wydział Gospodarki Nieruchomościami.

(akta kontroli str. 5579-5673, 5943-5965, 6017-6022)

Dyrektor Wydziału Gospodarki Nieruchomościami wyjaśnił, iż nie składał do komórki księgowości dyspozycji dotyczących wyksięgowania należności przedawnionych, gdyż tytuł wykonawczy nie został pozbawiony wykonalności w jakiegokolwiek części prawomocnym orzeczeniem sądu i nie zaistniały żadne przesłanki wynikające z uofp, na podstawie których mogłoby dojść do umorzenia należności.

Dyrektor Generalny, powołując się na wyjaśnienia komórki merytorycznej, potwierdził, że dopóki tytuł wykonawczy nie zostanie pozbawiony wykonalności na mocy prawomocnego orzeczenia sądu, nie ma podstaw do zaprzestania jego egzekucji przez wierzyciela. Skoro nie ma przeciwwskazań, aby wierzyciel wniósł o egzekucję (która może okazać się skuteczna) kwot wskazanych w orzeczeniu

⁸⁶ Należność wynikała z nakazu zapłaty z dnia 8 października 1992 r. zaopatrzonego w dniu 2 lipca 2002 r. w klauzulę wykonalności na rzecz Skarbu Państwa – Ministra Skarbu Państwa jako następcy prawnemu [REDAKTOR] W latach 2002-2022 na wniosek wierzyciela (do 30 kwietnia 2012 r. - Ministra Skarbu Państwa, a od maja 2012 r. Wojewody) prowadzonych było łącznie pięć postępowań egzekucyjnych, w tym dwa pierwsze postępowania prowadzone w latach 2002-2012 zostały umorzone z mocy prawa na podstawie art. 823 kpc, kolejne dwa umorzono w związku z bezskuteczną egzekucją na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 kpc. W wyniku wszczętego w 2021 r. na wniosek Wojewody postępowania egzekucyjnego sygn. akt GKm 24/21 komornik sądowy, odmówił wszczęcia egzekucji w zakresie części odsetek, które uznał za przedawnione, tj. naliczonych od dnia 9 października 1992 do dnia 31 grudnia 2009 r., zaś postanowieniem sądu z dnia 23 lutego 2022 r. (w związku ze skargą wierzyciela na postanowienie komornika o odmowie wszczęcia postępowania w zakresie ww. odsetek przedawnionych) na podstawie przepisu art. 759 § 2 kpc nakazano komornikowi umorzenie postępowania egzekucyjnego co do odsetek przedawnionych za okres od dnia 1 stycznia 2010 r. do dnia poprzedzającego dzień wszczęcia postępowania egzekucyjnego w sprawie o sygn. akt. Km 731/13, a skargę wierzyciela oddalono.

sądu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwot i dat wskazanych w tytule wykonawczym do dnia zapłaty, a także kwot poniesionych przez wierzyciela w poprzednich postępowaniach egzekucyjnych, to wszelkie dyspozycje komórki merytorycznej dotyczące zmian w zapisach w ewidencji księgowej mogłyby okazać się przedwczesne, co stworzyłoby ryzyko narażenia interesów finansowych wierzyciela. Należności budżetowe stanowią źródło dochodów Skarbu Państwa i wszelkie decyzje dotyczące ewentualnego ich usuwania z ksiąg rachunkowych winny być poparte niepodważalnymi dokumentami źródłowymi opartymi na zdarzeniach pewnych, które potwierdzają wyczerpanie możliwości skutecznego dochodzenia kwot należnych budżetowi.

(akta kontroli str. 2640-2697, 6011-6016)

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień NIK wskazuje, iż celem rzetelnego i wiarygodnego prezentowania danych w księgach rachunkowych i sprawozdaniach budżetowych sporządzanych na ich podstawie konieczne jest spisanie należności przedawnionych, zgodnie z zasadami określonymi w ustawie o rachunkowości. Niemniej dalsza kontrola nad należnościami przedawnionymi jest celowa, bowiem przedawnienie, stanowiące instytucję prawa cywilnego, oznacza jedynie możliwość uchylenia się od zaspokojenia roszczenia po upływie terminu określonego prawem. Dłużnik może mieć interes np. osobisty lub zawodowy w tym, aby spłacić dług. Zasadnym jest zatem ujęcie należności przedawnionych na koncie pozabilansowym.. NIK zwraca uwagę, iż przedawnienie i umorzenie należności stanowią odmienne kategorie ekonomiczne. Umorzoną jest należność, która wygasła (przestała istnieć) na skutek zwolnienia dłużnika z długu w związku z innymi przyczynami aniżeli zapłata, przedawnienie lub nieściągalność.

NIK zauważa, że prowadzone w latach 2002-2012, tj. w okresie w okresie 10 lat od nadania ww. klauzuli wykonalności, postępowania egzekucyjne zostały umorzone z mocy prawa na podstawie art. 823 kpc z powodu bezczynności wierzyciela, co niweczy wszystkie skutki prawne, jakie ustawa łączy z wszczęciem postępowania, zatem należność ta uległa w całości przedawnieniu, co jednak nie zostało zakwestionowane przez komornika w toku badania przesłanki przedawnienia roszczenia ani w trakcie rozpatrywania przez sąd skargi na czynności komornika. Tym niemniej zdaniem NIK zasadnym jest, celem rzetelnego i wiarygodnego prezentowania danych w księgach rachunkowych i sprawozdaniach budżetowych sporządzanych na ich podstawie, spisanie przez ŁUW całej należności przedawnionej.

2. W sprawozdaniu jednostkowym Rb-N za IV kwartał 2022 r. dysponenta części 85/10 wykazano środki zgromadzone na rachunku bankowym Wojewody prowadzonym w NBP dotyczące Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 w kwocie 120.975 tys. zł, pomimo że Wojewoda nie był dysponentem tych środków.

Zgodnie z Instrukcją sporządzania sprawozdań, stanowiącą załącznik nr 8 do rozporządzenie w sprawie sprawozdań w zakresie operacji finansowych w sprawozdaniu Rb-N należy wykazywać wartość nominalną należności oraz wybranych aktywów finansowych (dalej „należności”) jednostki na koniec danego okresu sprawozdawczego według poszczególnych tytułów oraz wobec grup dłużników.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. na rachunku bankowym obsługującym Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 znajdowały się środki w wysokości 120.975 tys. zł, w tym:

- środki w kwocie 115.348,7 tys. zł, w tym: przeznaczone do wykorzystania w 2023 r. oraz zwrócone przez beneficjentów na podstawie dokonanych rozliczeń⁸⁷,
- środki w kwocie 5.626,3 tys. zł wynikające z niewłaściwie dokonanych przez JST zwrotów środków stanowiących rozliczenie Funduszu Przeciwdziałania Covid-19, które Wojewoda zwrócił JST w styczniu 2023 r.

Przebiegły środków pieniężnych Funduszu odbywały się w oparciu o przyjęte przez Wojewodę procedury dotyczące pozyskiwania, przekazywania i rozliczania środków z Funduszu⁸⁸. Środki zgromadzone na rachunku bankowym na 31 grudnia 2022 r. dotyczyły głównie zadań realizowanych przez beneficjentów/JST w oparciu o zawarte umowy określające m.in. sposób ich finansowania i rozliczania⁸⁹ lub zadań finansowanych w oparciu o zgłaszane przez JST zapotrzebowania⁹⁰.

(akta kontroli str. 4347-4782)

Dyrektor Wydziału Finansów i Budżetu potwierdziła w wyjaśnieniach, iż Wojewoda nie jest dysponentem Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, a jedynie przekazuje środki na realizację zadań. Środki zostały wykazane w sprawozdaniu Rb-N w wysokości środków znajdujących się na rachunku bankowym wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r., tj. bez pomniejszenia o dokonane w styczniu 2023 r. zwroty środków od jednostek realizujących zadania oraz o dokonane zwroty mylnie otrzymanych środków. Fundusz Przeciwdziałania COVID-19 jest funduszem bankowym. Obowiązujące uregulowania prawne dotyczące ww. źródła finansowego nie wskazują na ustanowienie przez ustawodawcę okresu przejściowego do rozliczania środków z ww. tytułu.

Wojewoda jako przyczynę wykazywania w sprawozdaniu Rb-N środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 wskazał m.in. wykazywanie ww. środków w sprawozdaniu Rb-23 o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych, co wynikało z otrzymanych wytycznych w Ministerstwa Finansów Departamentu Budżetu Państwa.

(akta kontroli str. 3507-3535, 4386-4397, 6071-6074)

Odnosząc się do złożonych wyjaśnień NIK wskazuje, że sprawozdania Rh-23 i Rb-N sporządzane są na podstawie różnych przepisów i inne jest ich przeznaczenie. Zdaniem NIK biorąc pod uwagę zasady dysponowania środkami z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, jednostkami uprawnionymi do rozporządzania środkami z Funduszu będą co do zasady finalni odbiorcy tych środków (dysponenci III stopnia i inne jednostki, które mogą wydatkować otrzymane środki na realizację swoich zadań). Zatem środków pieniężnych otrzymanych z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 nie należy wykazywać w sprawozdaniach jednostkowych Rb-N tych jednostek, które posiadają te środki jedynie w celu przekazania ich do innych jednostek na realizację ich zadań.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sprawozdania jednostkowe ŁUW jako dysponenta III stopnia. Na ocenę tą nie wpłynęło obniżenie – z uwagi na stwierdzoną nieprawidłowość z zakresie ujmowania należności przedawnionej - opinii

⁸⁷ Zwroty obejmowały również środki nie przekazane JST na dzień 31 grudnia 2022 r.

⁸⁸ Procedura Wydziału Finansów i Budżetu ŁUW w Łodzi dotycząca pozyskiwania, przekazywania i rozliczania środków z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 przeznaczonych na finansowanie zadań związanych ze zwalczaniem zakażenia, zapobieganiem rozprzestrzenianiu się, profilaktyką oraz zwalczaniem skutków choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

⁸⁹ Np. na inwestycje budowlanych oraz zakupy inwestycyjne dla podmiotów leczniczych służące przeciwdziałaniu COVID-19, realizację programu „Korpus Wsparcia Seniorów”.

⁹⁰ Np. dotyczące wypłaty dodatku węglowego, dodatku dla gospodarstw domowych.

o sprawozdaniu Rb-27 ŁUW. Funkcjonujący w ŁUW system kontroli zarządczej w sposób racjonalny zapewnił prawidłowość sporządzenia sprawozdań.

Natomiast w formie opisowej zaopiniowano sprawozdania jednostkowe dysponenta części 85/10, z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości w zakresie ujmowania w sprawozdaniu Rb-N środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, pomimo że Wojewoda nie był właściwym do rozporządzania ww. środkami.

NIK w formie opisowej opiniuje ponadto sporządzone przez dysponenta cz. 85/10-województwo łódzkie roczne/łączne sprawozdania budżetowe i sprawozdania w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2022 r. Na ocenę tą miały wpływ, stwierdzone nieprawidłowości w sprawozdaniu jednostkowym Rb-N WSSE, a także ocena negatywna sprawozdania jednostkowego Rb-N dysponenta części 85/10. Zatem należy uznać, że funkcjonujący system kontroli zarządczej nie zapewniał w sposób racjonalny prawidłowości sporządzenia sprawozdań rocznych/łącznych.

OBSZAR

V. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba kontroli zwraca uwagę na konieczność:

1. Informowania Prezesa Rady Ministrów o braku zasadności złożenia wniosku o zwiększenie wydatków z rezerwy ogólnej budżetu państwa, procedowanego na jego wniosek;
2. Podejmowania terminowych działań windykacyjnych oraz przestrzegania przyjętych procedur w zakresie terminowego przekazywania dokumentacji do komórki finansowo-księgowej;
3. Przeprowadzenia analizy stanu zaległości przejętych po zlikwidowanym Funduszu Skarbu Państwa pod kątem identyfikacji zdarzeń powodujących przerwanie biegu przedawnienia celem rzetelnego i wiarygodnego prezentowania ich stanu w księgach rachunkowych i sprawozdaniach budżetowych sporządzanych na ich podstawie.

Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Zatwierdzenie rozliczenia dotacji po złożeniu przez beneficjentów wszystkich wymaganych dokumentów, w tym ostatecznych rozliczeń dotacji, potwierdzających prawidłowość rozdysponowania środków z dotacji;
2. Podjęcie działań w celu ograniczenia opłat ponoszonych na usługi dystrybucji energii elektrycznej;
3. Podjęcie działań celem odpisania z ksiąg rachunkowych przedawnionych odsetek i ujęcia ich w ewidencji pozabilansowej.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie⁹¹ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

⁹¹ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Poniższy zapis stosowany w przypadku sformułowania uwag i wniosków pokontrolnych w wystąpieniu.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 17 kwietnia 2023 r.

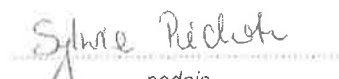
Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

Podpis

Maciej Kończalik
główny specjalista k.p.

podpis

Sylwia Piechota
specjalista k.p.

podpis

Zuzanna Sieradzka
specjalista k.p.

podpis